X. évfolyam. Budapest. 250 szám. Szerda, 1876. október 18.

Előfizetési dij:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 8 krajczár.
Hirdetési dij: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
Budapest IV. megyeháztér 9. sz.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.
Kiadó-hivatal:
Budapest IV. megyeháztér 9. sz.
Vodianer F. nyomdájában.

Ismét engedmény.

A kiegyezés kérdése egyre vajudik, s mentől tovább vajudik, annál több engedményt tesz Tisza Kálmán kormánya. Mert van ám még sok részlete a megolgásnak, melyek tárgyalás alá kerülnek. Ilyen a bankkal való alkudozás, ilyenek lesznek a külföldi államokkal kötendő szerződések pontozatai. Van tehát alkalom folyvást, hogy az osztrák politikai körök kormányunk gyöngeségéből ujabb és ujabb hasznot huzzanak.

Az osztrákok álláspontja nagyon természetes és nagyon erős. Tudják, hogy az a kormány, mely annyira ment az engedmények terén, kisebb engedmények fölött nem fog sokáig sem alkudni, sem az oly erkölcsi és elvi vereségek árán csupa hatalomkapzsiságból megkötött szerződest kérdésessé tenni. Innen van, hogy a magyar kormány szédületében nem bir megállapodási pontot találni.

Legujabb kelettel már arról van szó, hogy a két kormány által az osztrák nemzeti bankkal folytatott tárgyalások a szabadalom levél stádiumai fölött, máris uj vereséggel fenyegetik a magyar kabinetet.

Az eredeti megállapodás szerint az érczfedezeten felül való jegykibocsátásból 30 százalék illette volna Magyarországot és 70 perczent Ausztriát. Most aztán midőn e pont felett tanácskoztak, az osztrák érdekeket szolgáló és az osztrák kormányférfiak által sugalt bankemberek e quota arányt visszautasitják. Azt mondják Magyarország nem veszi igénybe e 30 százalékot, Ausztria ellenben többet vesz igénybe 70 százaléknál, s ennélfogva a bank az arányt időről-időre kivánná megszabatni.

Felesleges magyaráznunk hova céloz e követeléssel az osztrák bank. Még e 30 százalékon belől is a legveszélyesebb pénzügyi gyámság alatt akarja tartani az országot és oly függésben az osztrák piacztól, melynél alárendeltebbet képzelni sem lehet. Ez eljárás törvényesitése sem több sem kevesebb, mint a bécsi piaczot határtalan hitelről biztositani a mi rovásunkra.

Kell-e aztán ide magyarázat, hogy e közös bank nemcsak, hogy még a „közös“ szó értelmében nem felelhet és nem is akar megfelelni a magyar pénzpiacz érdekeinek, de sőt egy hajszállal sem enged a mostani viszonyból, mely fiókjai által rendszeresen megölni igyekszik nemzetgazdasági életünket.

Már magunk is borzadunk az általunk e kiegyezésre vonatkozólag tett állitások megdöbbentő teljesedésétől. S határ sincs e rosszabbodás terén, mert minden istenverte alkudozásnál a tények tulszárnyalják a legpessimistikusabb félelmeket is.

Hátra van ugyan még mindig a kérdés: annyi csalódás, szégyen és megveretés után nem fog-e a kormány végre erélyesen szembeszállni e vakmerőbbnél vakmerőbb zsarolási és lealkuvási kisérleteknek. Mi nem általtjuk magunkat e részben legparányibb reménynyel sem. A ki egészen az ördögé, s aláirta a főszerződést, az a testéből le nem kötött kis ujját vissza nem fogja rántani, mert képtelen a ránehezedett tulsuly következtében.

S hogy csakugyan még kedvünk is elmenjen a kétségbeesőknek utolsó vigaszul kijutni szokott reménykedéstől, két nyilatkozat elmetszi annak lehetőségét is. Az egyik az „Ung. Act.“ nyilatkozata, mely ez uj követeléseket azzal vezeti be, hogy „teljes biztonsággal várható a két kormány megegyezése“ a szabadalom megujitása tárgyában. A másik nyilatkozat a „Hon“ részéről jő, mely lágymeleg ellenvetéseivel közel eshetőséggé teszi ujabb megveretésünket.

Már az rendszeres tapasztalat, melyet az alkudozások kezdete óta, egyetlen egyszer sem döntöttek meg az utólagos tények, hogy a „Hon“ szabadkozása nem volt egyébre szánva, mint leplezni a szóférczelése közben megtörtént engedményeket.

Sorsát senki sem kerülheti ki, nem fogja kikerülhetni az uj függelék csapást a magyar nemzet sem. Érzékenyen boszulják meg a fejlemények a nemzet által elkövetett baklövést, midőn belerohant a csalárdul kimódolt rókakelepczében, melyben most hajótörést szenved minden igaz joga és minden érdeke.

Szinezze csak ki magának ez uj engedménynyel járó visszásságokat és vesztességeket, s akkor eléje tárul teljes kerekdedségében és összes körvonalaiban a magyar hitelviszonyokat uraló veszély. Eddig meg volt a biztositéka, hogy a mi visszaélés történt a válságos idők válságainak betetőzésére, a szükkelű és ellenséges magatartás valamennyi ténye, egy nem szabadalmazott, s hazánkban csupán megtürt intézettől származott. Ezentul azonban mindez a szabadalom és törvény erejére emelkedik és aggály nélkül pusztithat századokra kihatóan roszlelkűséggel anyagi állapotunk megrontásában és államiságunknak az osztrák karmokba való buktatásával.

Elszorul az ember hazafiui szive és önként támad a kérdés, honnan veszi magának a bátorságot e kormány egész jövőnket aláásni. Mert a mit tesz, az tulmegy minden mértéken, és a lelkiismeretlenség oly fokáról tanuskodik, melynek jellemzésére és megtorlására nem elég éles fegyver a toll.

Mazuranics bán ma hosszabb ideig értekezett Széll pénzügyminiszterrel.

—

A bankkérdésről ezt irja az „Ung. Act.“ Teljes biztonsággal várhatjuk azt, hogy a két kormány az osztrák nemzeti bankkal a szabadalom megujitása tárgyában fog egyezni. Az uj egyezmény ugyan a bank kivánsága folytán egy két pontban változtatást fog szenvedni, ezek azonban egynek kivételével nem lényegesek. Lényeges csupán a bankjegyek contingentálására vonatkozólag kivánt módositás. A megállapodás szerint ugyanis az érczfedezeten felül való jegykibocsátásból 30 százalék illetné meg Magyarországot és 70 százalék Ausztriát, a bank azonban azt állitja, hogy szabályszerint a 30 százalékos arányt Magyarország nem veszi igénybe, az azonban gyakran megtörténhetik, hogy Ausztriában a 70 százalék nem lesz elegendő s hogy hiány állhat be bankjegyekben. Ezért is a bank azt óhajtaná, hogy a contingentálás időről-időre a mindenkori szükséghez viszonyitva szabassék meg, mire nézve azonban bizonyos külső változtathatlan korlátok volnának fölállitandók.

—

Az „Odessky Wjestnik“ irja, hogy a napokban több orosz önkéntes tért vissza Szerbiából Odessába. Ezek oly önkéntesek, kiket Csernajeff „megbocsáthatlan gyalázatos“ magatartásukért kiutasitott.

—

A „St. Petersb. Wjedomosti“ jelenti, hogy ismét ujabb önkéntes csapatok mentek Szerbiába. Nevezett lap szerint e hó 7-én is 130 önkéntes (ezek közül 30 saját költségén, 100 pedig segélylyel, melyet az ottani szláv komitétől kaptak) utazott el Szerbiába Bersijew herczeg vezetése alatt. Két eskadron tesekani és kubni kozák most készül elutazni. Ezen csapat élén Chvostoff őrnagy és 4 tiszt áll.

—

A „Nowoje Wremja“ a hathavi fegyverszünetről egy heves és fenyegető hangon tartott czikket közöl, melyből átvesszük a következőket: „Az orosz nép kárhoztató itéletet mondott Törökországra. Készül testvéreinek segitségére sietni, és már régen elhatározta, hogy Törökországgal nem lehet alkudni. Becsülje bár Törökország Európát kevésre és alkudjon bár ki tőle időt a végből, hogy azután Oroszországot megtámadhassa, s hogy annál jobban elkészülhessen a bolgár nemzet kiirtására: mi ezen Európához nem csatlakozhatunk; és pedig azért nem, mert mindenekelőtt az orosz nemzet lenne a hathavi fegyverszünet első áldozata. Ezen nemzet szintén kényszeritve lenne hat hónapon át türelmét, hazafiságát, nagylelkűségét és összes anyagi erejét elnyomni, hogy a háborura készüljön. Ez kín volna. A szemtelennek megbocsátunk egyszer, kétszer; de az angyali türelemnek is van határa. A hathavi fegyverszünetre az egyedüli válasz legyen, Bulgária azonnali megszállása és a török határnak átlépése Kis-Azsiában az orosz hadsereg által. A diplomátia képtelen valamit tenni, a fenyegetések még hatástalanabbak, az egyedüli választás — a háboru. A szabadulás órája közeledik, s mi azt hisszük, hogy ezen rettenetes óra bekövetkezik. Törökország és vele együtt több hatalom tudni fogja azután, hogy mit jelent az orosz hadsereg, a nép és mivelt orosz lelkesedése által támogatott hadsereg! Ezen közönség kormányát tanácscsal és tettel fogja segiteni, és az idő ész- és felvilágosodás által megerősödött harczosait valamennyi szláv országba el fogja küldeni. Ez nem csak ágyukkal és fegyverekkel folytatott háboru lesz, hanem a szláv eszme propagandájának intelligenciája által folytatott háboru, melyet nehány hatalom az „orosz spionage“ nevezettel iparkodott megbélyegezni. Nem chauvinismus nem henczegés vezetik érzelmeinket, mint azt elleneink állitják. Mi tudjuk, mit tesz az háboru, már láttuk is; mi láttuk azon elnyomott népet és annak nyomorát. Mi csak a háboru elkerülhetlenségéről beszélünk és azt mondjuk, hogy ez az egyedüli eszköz a keleti kérdés megoldására, miután minden többi eszköz ki van már meritve és használhatatlannak bizonyult be. Oroszország becsületét és tekintélyét nem koczkáztathatja, és vállaira fogja rakni azon keresztnek terhét, melyet a sors számára kirendelt — meg fogja alapitania szivós és erős szláv törzs szabadságát. Barátai, és pedig leghivebb szövetségesei az elnyomott népek lesznek.

A pénzügyi bizottságból.

— Október 17. —

A bizottság mai ülésében mindenekelőtt a képviselőház elnöke, ki meghivatván, felvilágositásokat adott az országgyülés költségeire nézve.

A gyorsirodára nézve előadja, hogy a végleg alkalmazott gyorsirók állami hivatalnokok, kik az állampénztárból kapják fizetésöket, a kinevezést a két ház elnöke eszközli. Továbbá az összes személyzet létszámát és fizetéseit sorolja fel. Azon kérdés hozatott föl, vajjon a gyorsirók nem nyernek-e a felsőháztól külön fizetést és lakbért? Ennek kipuhatolására előadó küldetett ki. Szóba került ezután a gyorsirodának a hirlapokkal való viszonya, melyre nézve a bizottság nem tartja szükségesnek, hogy e tárgyban részéről valami intézkedés történjék; a ház elnöke azonban közbenjárását ajánlotta föl a gyorsirói jegyzeteknek a lapok részére jutányos kiszolgáltatása iránt.

Horváth L. a képviselői napidijakra nézve inditványozza, hogy azon hónapokban, melyekben csak csekély számu napokon tartatnak ülések, napidijak ne adassanak az egész hónapra.

Tisza miniszterelnök nem tartja czélszerünek e kérdésnek jelenleg szabályozását.

Helfy a közvélemény indignatiójának okát abban látja, hogy az országgyülés a költségek daczára üdvös törvényeket nem alkot.

Wahrmann nyolcz hóra véli a napidijakat megállapitani, mint a mely arány megfelel az eddigi zárszámadásoknak.

Simonyi E. a nemzetet felvilágositani kivánná az iránt, hogy képviselőitől ingyen munkát nem kivánhat, a költségek annyiban vétessenek fel, a mennyi időre az országgyülést együtt tartani kivánják.

A bizottság hosszabb vita után abban állapodik meg, hogy az országgyülés költségei nyolcz hónapra vétessenek föl a költségvetésbe.

Következett ezután Fiume költségvetése. Előirányzat 28,630 frt. Itt egy miniszteri tanácsosi czim és jelleggel felruházott osztálytanácsos részére 1000 frt — más megtakaritások által ellensulyozott — többlet irányoztatik elő és az iroda tisztek valamint a szolgák némi fizetés javitásban részesülnek.

Tisza miniszterelnök a kormányzóság személyzetének kivételes helyzetével indokolja ezt.

Zsedényi és Wahrmann ellenzik a fizetés javitást.

Helfy megrovandónak tartja, hogy a kormány a magyar elemnek Fiumében megteremtésére, valamint a dalmatiai kérdés megoldására nézve nem tett semmit.

Kautz szintén ellenzi az 1000 frt pótléknak mostani viszonyok közt való megadását.

Tisza miniszterelnök állitja, hogy Dalmátiára nézve a magyar korona joga mindeddig fentartatott és érvényben van, de a kormány jelenleg nem tartja kivánatosnak oly dologba fogni, a mely deficzitünket nehány millióval növelné. A fiumeieket a magyar nyelvre kényszeriteni nem lehet, ha annak tanulására nincs meg bennök a vágy. Kéri a tétel megszavazását.

Horváth L. előadó csatlakozik a miniszterelnök kérelméhez és ajánlja a megszavazást.

A bizottság az osztálytanácsos fizetési pótlékát megszavazza, azonban az iroda-tisztek és szolgák pótlékát törli.

Következett az ő felsége személye körüli miniszterium költségvetése. Előirányzat 50.343 frt.

Wenckheim b. miniszter kéri a bizottságot, hogy irodatisztnek, ki egyszersmind pénztárnoki s más fontos teendőket is végez a 300 frt. fizetési pótléka rendes fizetésébe beszámittassék.

Zsedényi, Simonyi E. és Hegedüs előadó ellenzik a miniszter kérelmének engedélyezését, — a bizottság az előirányzatot változatlanul fogadja el.

A fiumei törvénykezési provisoriumnál az igazságügyminisztérium által fölvett 1950 frt kiadási többletet azzal indogolja Perczel miniszter, hogy a királyi táblánál Fiume részére rendszeresitett harmadik birói állomás okvetlen betöltendő.

Horváth előadó és Pulszky ellenzik a többlet megszavazását, a bizottság ezen értelemben a többlet törlésével szavazza meg az előirányzatot.

Az igazságügyminisztérium költségvetése kerülvén szőnyegre:

Horváth L. előadó előadja, hogy 3 év óta e tárcza költségvetése 2.500,000 fttal apadt és 1873 óta az előirányzott összegből 1.800,000 frtot takarított meg a miniszterium. Ezzel szemben azonban a bizottság által hozott megállapodások közül sok nem valósittatott, igy a perrendtartás javitása, az ügyvitel és a telekkönyvi eljárás egyszerüsitése, a birák fokozatos fizetési rendszere, a rabtartási költségeknek közigazgatási uton beszedése, a fegyelmi eljárás szabályozása stb. ezekre nézve a bizottság határozatai szerint a miniszteriumnak javaslatot kellett volna előterjeszteni; ezekre nézve óhajtja, hogy a bizottság határozatának elég tétessék. Viszszatérve a költségvetésre megjegyzi, hogy azon előirányzattal szemben, melyet a kilenczes bizottság a jövő évre felvett az igazságügyminisztérium költségvetése egy negyed millióval kedvezőbb; ez annyira le van apasztva, hogy itt nagyobb mérvü törlésről alig lehet szó, ugy hogy azt majdnem normal-budgetnek lehet tekinteni.

Pulszky Ágost nem hiszi, hogy a czélba vett megtakaritások egy része állandó lehessen, de másfelől ujabb kiadásokra is készen kell lennünk pl., melyeket a büntető törvény fog maga után vonni, a fellebbezés s az illetékesség ügyét rendezni kell, különben a mostani költségvetés nem elégséges. — Aggodalma van a megtakaritásokra nézve, ha a tekinti a birák függetlenségének hiányos voltát, s a telekkönyvi rendezési viszonyok hátramaradását. Kijelenti, hogy törlést a részleteknél nem fog javasolni.

Perczel Béla miniszter az előadó által emlitettekre vonatkozólag megjegyzi, hogy a perrendtartás munkában van s hogy a telekkönyvnek átalakitása lassan megy, annak oka az, hogy kevés az alkalmas ember. Pulszkynak válaszolva megjegyzi, hogy a büntető törvénykönyvet a mostani kiadásokkál is életbeléptethetőnek tartja, a mi a megtakaritásokat illeti annál többet a mit javaslátba hozott, lehetetlennek tart.

Lukács Béla nehezli, hogy a birák nyugdijaztatása alkalmával olyanok is neveztettek ki, kik nem tartoztak a birói létszámhoz. Kérdi minő pénzügyi eredménye volt a birósági reductióknak s lesz-e valami a törvényszéki és közigazgatási kikerekitésekből, s mikor?

Perczel Béla miniszter azt válaszolja, hogy néhol kénytelenségből ügyvéd is neveztetett ki birónak. A nyugdijazás illetékes informatió mellőzésével sehol sem történt. A reductió által 1 és fél millió takarittatott meg.

Simonyi E. azt kérdi, vajjon javult-e az igazságszolgáltatás a 2 és fél millió többletnek megfelelőleg, a mióta az igazságügy reformja történt. — Ugy látja, hogy nem, sőt még mindig experimentálnak. A költségvetést igen nagynak tartja.

Ezzel az általános vita e tárcza felett véget ért s az ülés d. u. 2 órakor eloszlott.

Budapest, okt. 10.

x. Egy idő óta a kormány, de különösen annak hivatott osztálya, a közoktatási miniszterium élénken látszik foglalkozni a tanügy szabályozásával. Tagadhatlan, hogy ezen tevékenység még nem eredményezett valami positiv sikert, ha csak azon nehány száz tanfelügyelő kinevezését nem tekintjük annak, mely nem régiben a hivatalos lap egy jelentékeny részét vette igénybe; de mindamellett szivesen vennők a látszólagos mozgalmat a tanügy terén beállandó reform zálogául, csak ne találkoznánk annyiszor csonka dolgokkal, melyek mint az alkotandó tőkély részletei szivárognak ki a közönség közé.

Ilyen csonka müveletnek találjuk a nem régiben közrebocsátott „közép iskolai rendtartás“-t, mely már foganatba is vétetett és mint a középtanodai reform egyik kiegészitő része, következtetést enged vonni magára a törvényjavaslatra.

Nem tudjuk hány retortán ment keresztül az előttünk fekvő mü, de annyi tény, hogy az illető közegek, nevezzék azokat iskolatanácsnak vagy titkos codificátoroknak — nem találták fején a szeget. Ötvennyolcz paragrafus között alig találunk hármat négyet, a mely az iskola közönséges administrativ és chablanszerü teendőin felül emelkedik, de ezen három-négy szakaszra aztán annyi visszásságot, annyi egyoldalusságot és következményeiben annyi károst tartalmaz, hogy kellő felosztás mellett mind az 58 szakaszra jut egy meglehetős adag.

Nem lehet szándékunk az egész rendtartás minden szakaszát bonczkés alá venni, mert különben mi is azon hibába esnénk, melyet a „rendtartás“ készitői elkövettek, hogy t. i. semmit mondó dolgokra pazarolnók szavainkat; de mindamellett még a kevésbé lényegesnek látszó egynémely szakasztól nem vonhatjuk meg észrevételeinket, minthogy nézetünk szerint ezen szakaszok a tanügy, illetőleg a középtanoda belszervezetére nézve nem épen jelentéktelenek.

Ilyen p. a 11. §., mely azt rendeli, hogy egy-egy osztályba 50 tanulónál több ne vétessék fel — „kivévén, ha az intézetben elég a helyiség párhuzamos osztályok felállitására, s ha a tanártestület ezek tanitását is kellő módon szabály szerint látnatja el.“

Fából vaskarika.

Itt önkénytelenül azon kérdés merül fel: van-e a középtanodai tanárnak elég dolga vagy nincs? Ha van, a párhuzamos osztályok terheit rá; róni nemcsak igazságtalanság, de mivel a rendes osztályok csorbitásával járhatna, czélszerütlen; ha pedig nincs, gondoskodni kell, hogy legyen, és igy az alternativa semmiképen sincs helyén.

Nézetünk szerint azonban a középtanodai tanárok busásan vannak elfoglalva, akár a tananyagot, akár pedig az ennek feldolgozására szánt órák számát vesszük tekintetbe; mert 16 óra előadásra — sőt sok helyütt 18—19 — és ezenkivül nehány óra a házi- és iskolai dolgozatok javitása eléggé igénybe veszik a középtanodai tanár szellemi és testi erejét, főleg ha hozzá tesszük még, hogy némely tantárgy még a legroutinirozottab tanár részéről is megkivánja a készülést — a mi szintén nehány órába kerül.

A rendtartás ezen szakasza tehát nem mond semmit, pedig a tapasztalás azt mutatja, hogy az ügy határozott utmutatást követel; mert a rendtartás ezen §-ának mostani szerkezete mellett — alig ha sok olyan dolog nem fog történni, a mivel a tanügy, sem pedig a rendtartás szerzőinek dicsőségére nem fog válni.

A 27-ik §. minden tárgy előadására engedélyezett tankönyv szükségét mondja ki.

Ez ellen nincs kifogásunk, de igenis van kifogásunk az ellen, hogy a miniszterium az illetékes faktorok, t. i. a tanárok belevonása nélkül döntsön ezen fontos ügyben.

Mi nem gyanusitunk senkit, de az engedélyezett sok rosz könyv azt bizonyitja, hogy a cliqueszellem e téren is erősen gazdálkodik és a sok hivatalos iró nemcsak a vezérczik és dicsbeszéd készitésére szoritkozik, hanem még iskolai szakkönyvek csinálását is üzi és minthogy ezen hivatalos irók nagyon közel vannak a miniszteri bureaukhoz, az engedélyezés nehézségeit is könnyü leküzdeni.

Felfogásunk szerint e tekintetben a leghivatottabb tényező egy a gymnasialis és reáltanodai tanárok kebeléből összeállitott oly országos bizottmány lenne, a mely a köztanodák minden osztályát illetőleg minden tantárgyat két-két egyén által képviselné.

Ezen bizottság a nagy szünidő alatt egyszer rendes gyülést tartana és ez alkalommal az évenként az elnökség utján hozzájutott szakmunkák felett döntene.

Az erről szóló jelentés a közoktatási miniszteriumhoz terjesztetnék, a mely azt azzal venné tudomásul, hogy a czélszerünek talált könyv alkalmazása ellen nincs kifogása.

A gyakori változtatástól nem volna mit tartani, mert a most divó plagiumok ritkulásával az iskolai könyvek nem szaporodnának gomba módra — és ha mégis a jónál jobbat találnának — a változás nem történnék a tanügy kárával.

Czélszerütlennek sőt károsnak kell mondanunk a 33. §. intézkedését, mely szerint a tanárok a rokonszavak előadásait meglátogatva, a tudományok kellő haladásáról közvetlen tudomást szerezhetnek.

Ezen intézkedés egyenesen arra van teremtve, hogy a tanári testületben a meghasonlás magvát hintse el, mert ha azt hisszük, hogy a tanárok mint humanisták menttek az emberi gyarlóságok terheitől, akkor bizony nagy csalódásoknak lehetünk kitéve. Kenyéririgység, ki nem elégitett ambitiók politikai és társadalmi nézetkülönbségek és számtalan más kinövése az emberi gyöngeségnek elég bőven fogják bizonyitani, hogy ez intézkedés nem tartozik a szerencsésebbek közé.

Az igazgató és főigazgató hivatalos iskolalátogatása elég arra, hogy a tanitás mikénti haladása ellenőrizve legyen, többre pedig nincs szükség. Hogy a tanár is lépést tartson a kor vivmányaival és a tudomány haladásával, arra nem a kartársak látogatása fogja őt ösztönözni. A mi azonban leginkább szolgáltat alklamat a megütközésre, az a 44 és 49 §§-ok egybevetése. Ugyanis a 44. szakasz következőleg szól: „Az ismétlés bevégeztével a nyilvános vizsgálatok előtt tartandó az év utolsó, az iskola állapotának az oktatás eredményének ellenőrzésére szánt kettős tanácskozása, melynek a tanulók évi bizonyitványainak elkészitése a főtárgya. (!)“

A 49. §. pedig imigy szól: „A nyilvános vizsgálatok osztályonként junius hó második felében tartatnak meg. A tárgyi anyaguk, vagy alapfogalmaik s rendszerük tekintetében rokon szakok az alsóbb osztályokban két, a felsőbbekben három csoportba egybekapcsolva teszik egy-egy napon a vizsgálat tárgyát, s főleg oly tételek és feladatok tüzendők ki, melyek alkalmat szolgáltassanak arra, hogy a tanuló nyert ismeretéről nagyobb összefüggésben adhasson számot“ sat. sat.

Tehát a bizonyitványok elkészitése után vizsga. Hogy valjon mi értelme legyen a vizsgának, midőn a calculus minden tanulóra nézve — nemcsak hogy megvan alapitva, de a bizonyitvány már ki is van nyomtatva? azt a rendtartás készitői tudják csupán.

Ezen eljárásnak azonban nemcsak káros, de határozottan veszedelmes oldalai vannak.

A tanuló mihelyest tudni fogja, hogy az ő bizonyitványa az utolsó ellenőrző tanácskozás alatt elkészült, többé az iskolával nem törődik, és miután ezen tanácskozás körülbelül május végével tartatik, az iskolai év pedig junius 30-ikán fejeztetik be — ugyancsak küzdeni kell majd az igazgatónak és a tanári karnak, hogy növendékeiket valahogyan megtarthassák. Azzal pedig, hogy a vizsgán még felelni is tudjon, plane nem törődik, mert hisz' a vizsga az ő előmenetelére nézve nem mérvadó, következésképen ösztönül nem szolgálhat neki. De ez mind hagyján!

A mi leginkább viszás, czélszerütlen, sőt mondhatni ámitásra fektetett, az azon körülmény, hogy a czélnélküli parádés vizsgán jól talál felelni az, a kinek rosz bizonyitványa van, és rosszul, a kinek jeles az előmenetele. Ebből aztán oly botrány fejlődhetik ki, hogy a rendtartás minden rendjét rendetlenségbe hozza.

És hogy ez ne történjék, kénytelenek lesznek a tanárok oly kérdéseket adni, minőket az előre megállapitott calculusok követelnek, nehogy — az intézet és annak elöljárósága compromittáltassanak.

Nemde pompás egy munka? Pedig csak nagyjából szellőztettük. Egyébiránt ugy hisszük, hogy junius 30-ika után — midőn tényleg bekövetkezik a mit ez uttal csak felteszünk, lesz alkalmunk e tárgyra visszatérni, hogy élesebb vonásokban is körvonalozzuk a zsiros sine curákból élődő tábor munkásságának czélszerüségét.

A háboru.

A sötétben s lábok ujján járkáló diplomaták mozdulatairól még ma sem tudni semmi bizonyosat. Mozognak-e, közelednek-e egymáshoz, az egyetértés baráti jobbját vagy tört nyujtanak előre, vagy tán aggódva lesik egy helyben állva egymás mozdulatait, — azt egyetlen fénysugár s a legcsekélyebb rész sem árulja el. A külföldi sajtó s a táviratok egyetlen tényt vagy esetet sem emlitenek, melyről következtetni lehetne nem a jövendő, de csak a jelen helyzetre is. Minden, ami erre vonatkozólag tudomásunkra jut, nem egyéb egyes hirlapok föltevései s nézeteinél.

Mint az uj „Presse“ értesül, az orosz magasabb körök midőn megelégedéssel constatálják, hogy Ausztria-Magyarország semlegessége Oroszország részére biztositva van. Ennyire — mondja az uj „Presse“, — még nem jutottunk. Nevezett lapnak egy másik értesülése szerint a közbenjáró hatalmak már rá akadtak volna a dolog nyitjára. El akarják ugyanis különiteni a békekötés ügyét a biztositékadás kérdésétől s Oroszországnál odahatni szándékoznak, hogy a béke érdekében mondjon le a biztositék iránti követeléséről.

A „Times“-nek tegnapi lapunkban táviratilag ismertetett czikkére megfelelt a „Nordd. Allg. Ztg.“ E lap igy szól: „Nem tudjuk, hogy Bismarck herczeg a nagy félelem által diktált fölhivásra mit gondol, s még kevésbbé, hogy a „Times“ az angol kormány nézeteit fejezi-e ki, de annyit tudunk, hogy a külpolitikában számot vett Bismarck herczeg a német nép legbensőbb érzelmeivel, már pedig azon magatartás, melyet Anglia 1870. évben s később Németország irányában követett, nem igen biztatja Németországot egy Angliával Oroszország ellen kötendő szövetségre. Mi 1870-ben minden nehézség daczára a magunk kezére dolgoztunk s azután is a magunk számlájára; minélfogva Anglia nem találhat Németországban oly szövetséges társat, ki hajlandó legyen az angol keleti politika nyereségei s veszteségeiben osztozni. — A „Nat. Ztg.“ azt hireszteli, hogy Olaszország minden körülmény közt Oroszországgal fog tartani, s hogy Franciaország Angolország felé hajlik.

Az angol sajtó éles birálat alá veszi a török fegyverszüneti javaslatnak Oroszország részéről történt állitólagos elutasitását s kétségtelen bizonyitékul tekinti arra nézve, hogy Oroszország minden békés megoldástól vonakodik s csupán a háborut akarja.

Hogy a diplomatia legközelebb mire fogja magát határozni, arra nézve semmi hir sem érkezett, s ugy látszik, mintha a hatalmak egyetértése már csak a multban léteznék. A „P. Ll.“ távirata szerint Anglia kijelentette volna, miszerint a diplomatiai együttes lépés lehetőségét a mostani tényállás kizárja.

*

A szerb harczterről jelentik, hogy f. hó 13-án sürü ködben négy zászlóalj nizam átkelt a Drinán és Losnicza felé indult. A szerbek Oreskovics ezredes alatt azonnal elébök mentek s rövid harcz után visszaüzték őket; a vesztesség mindkét részen jelentéktelen volt. E vidéken most is elég nagy szerb haderő áll. Csolak-Antics a Toplicza völgyben kivivott sikerért a Takovorendet kapta. Kladován át még folyton roppant számu orosz érkezik; angol hirek szerint a napokban egyszere négyezer kozák lovas jött oda.

A szerb viszonyokról október 14-ről Belgrádból következőket irnak a „Pol. Corr.“-nak: Stevcsa Michailovics miniszterelnök tegnapi elutazása Deligrádba némi feltünést kelt, mert ez utazás a miniszteri tanács utóbbi határozatával a legbensőbb összefüggésben áll. Milán fejedelem, ki a czárral szemben lekötve érzi magát, még egyszer szőnyegre hozta a királyi czim ügyét e „szapanburék“-ot, mint a fejedelem azt nevezi. Meglehetős élénk vita után szótöbbséggel azt határozták, hogy a katonai és polgári hatóságok értesitendők, hogy az államfő czime csak a „régi“, a törvényes lehet. De minthogy deligrádi hirek szerint a miliczia nagy része minden áron fenn akarja tartani a hazafias müvet, a meglehetősen népszerü miniszterelnök a hadsereghez ment, hogy személyes közbelépésével észre téritse a tulbuzgó hazafiakat. Alig szenved kétséget — irja levező — hogy az öreg ur küldetése sikeres lesz.

Minthogy az orosz tisztek kihágásai Belgrádban számtalan panaszra adtak okot, a hadügyminiszter Dandeville orosz táhornokot nevezte ki a város térparancsnokává. Az ő kötelessége lesz az

érkező tisztek elszállásolásáról gondoskodni, tovább szállitásukat eszközöltetni, valamint a felett őrködni, hogy a katonai fegyelem sértetlen maradjon. E kinevezésre vezetendő vissza azon téves hir, — hogy Belgrád rendőrfőnökévé egy orosz neveztetett ki s a város kormányzata oroszokra bizatott. Milán fejedelem bevárja fiának keresztelőjét s 23-án a főhadiszállásra utazik.

A montenegrói harcztérről azt sürgönyözték Rómába a cetinyei és skutarii olasz konzulok, hogy Dervis pasa a legutóbbi napokban többbet vesztett 2500 embernél. Mukhtár pasa körül van fogva. Medun vára capitulállni fog.

Konstantinápolyból oct. 10-ről, tehát a hatravi fegyverszünet helybenhagyása előtt, a következőket irják a „Pol. Corr.“-nek:

Ma már bizonyosra vehetjük, hogy a porta megköti a fegyverszünetet. E lépést legkivált a szultán erélyes akaratának köszönhetjük, ki a világnyugtalanitó helyzetnek végét akarja vetni. A minisztertanácsnak ezuttal meg kellett hajolni a souverain szilárd akarata előtt. Abdul-Hamid sajnosan érzi, hogy a külnehézségek miatt birodalma ujjá teremtését kénye-kedve szerint nem hajthatja végre. Ég a vágytól, megmutatni Európának, hogy igéretei nem üres szavak csupán, s hogy föladata nehézségeitől nem riad vissza. Céljáit azonban nem valósithatja, mig a kedélyekben a mostani izgatottság uralkodik, mely a birodalom létét teszi koczkára.

A portához közel álló körökből egy pár törökbarát nagykövetségbe ma az a hir szivárgott, hogy a török kormány kész elfogadni a nagyhatalmak minden eddigi követelését, egy pont kivételével, mely a török államférfiak szerint a birodalom achilles-sarkát képezi.

Bulgária, Bosznia és Herczegovina külön állását, kapcsolatban e külön állást megerősitő nemzetközi actával, — mint a hogy ez a legutóbbi angol-orosz javaslatokban inditványoztatott, — a porta nem akarja s nem fogja elfogadni se önszántából, se kényszeritve.

E pont körül folynak e pillanatban a tanácskozások, — ez teszi nehézzé a helyzetet. Midhat pasa és a nagyvezér egyet értenek abban, hogy a portának javasolt nemzetközi protocollum Törökország vesztét okozná.

Egyetértenek abban, hogy a porta csak eddig mehet engedményeiben, — ne tovább! Nem értik Angliát, mi birhatta rá, hogy ily követelésben egy követ fuj Oroszországgal. Arról is meg vannak győződve, hogy ha e borzasztó követelést visszautasitják, Anglia e kérdésben foglalt állását okvetlenül föl fogja adni. Oroszországról jól tudják, hogy e követelés visszautasitása esetén örömmel szakit a portával.

Pár nap alatt egészen világos lesz a helyzet a porta elodázhatlan válasza folytán. Mi lesz az eredménye, könnyü belátni. Valószinünek látszik, hogy Mehemed Rusdi pasa a porta válasza után nagyvezéri állásáról lemond. Utódjául általánosan Mithad pasát emlegetik, ki jelenleg nagyon a szultán kegyében áll. Savfet pasa helyébe Khalil Serif pasát neveznék ki.

(A román hadi készületekről) irják a „Pol. Corr.“-nak október 12-ről: Galacz hemzseg a katonáktól. A város egészen alarmirozva van. – Eddig abban reménykedtek — miután a kormány a már folyamatban levő ujonczozást felfüggesztette s az elrendelt hadgyakorlatot beállittatta — hogy a Balkán félsziget mozgalma Romániát nem fogja érinteni. A kereskedelem föllendült s a gabona-export hatalmas arányokat öltött. Most egyszerre minden megváltozott. Az ujonczozást ujra megkezdték s a hadgyakorlatok elvannak rendelve.

Galaczban 16,800 ember táboroz. Naponkint számos tiszt érkezik, a csapatok minden lakást elfoglalnak. A vendéglőkben hemzseg a sok katonatiszt. A város táborhoz hasonló.

E nagy hadikészülődés végczélja nem tudatik, de általános a vélemény, hogy Románia minden eshetőségre elkészül. A körülmények mind erre vallanak. A hadügyminiszter például külföldi gyárakban nagy megrendeléseket tesz fegyverekre, ágyukra és hadiszerekre, ámbár az itteni fegyvergyárakban mindezekből meglehetős készlet van fölhalmozva.

Marseilleből tömérdek ónt szállitott ide egy franczia hajó; a szállitmányt azonnal Bukarestbe vitték. Gabonát is vásároltat a hadügyminiszterium. Két nagy szabó-mühely szakadatlanul késziti a téli öltönyöket.

E mellett a kormány pénztára kong az ürességtől. Valószinünek tartják, hogy a pásisi kölcsön meghiusulta után a fejedelmi kormány nemzeti kölcsönt fog kiirni. 50 millió frank fölvételeről van szó, lehet, hogy kényszer kölcsön utján.

Károly fejedelmet nov. első napjaira várják ide. Szemlét fog tarani az al-dunai csapatok fölött.

A nép szerfelett izgatott. Románia nagy ellenszenvet mutat a háboru iránt. Romániának nincsenek „fölszabaditandó“ testvére a Dunán tul s érdekei megengedik, hogy a Balkán félszigeten folyó drámát nyugodtan nézhesse. Talán a kormány csak tüntetni akar, hogy a portát bizonyos engedményekre birja, de az örökös deficittel küzdő Romániának nem volna szabad efé tüntetésekbe veri a pénzét.

A francza kabinet magatartásáról a legutóbbi időben a „P. C.“ ujabb közleményeket hoz Párisból. Ezek azt állitják, hogy föltétlenül alaptalanok a hirek, melyek szerint Decazes herczeg európai értekezlet vagy congressus ügyében kezdeményezőleg akart volna föllépni. A herczeg az orosz nagykövet előtt, midőn ez neki fölemlitette, nyiltan kimondotta, hogy nincs kedve az értekezleti tervvel előállani. Azt mondá, hogy előbb a többi cabinetek nézetét akarja kitudni, s erre nézve utasitotta is külföldi követeit. Ausztria és Németország mindig ellenezték a conferentiát; Anglia szintén sokáig idegenkedett tőle, de az utolsó időben megváltoztatta nézetét a miről, mihelyt értesült, Decazes herczeg értesitette külköveteit.

Egyebet a franczia külügyminiszter az értekezlet ügyében nem tőn. Különben Francziaország nem ellenzi a tervet, valósitásában kész részt venni, valamint mindenben a mi a béke érdekeit előmozdithatja. De többet tenni az európai ügyekben kezdeményezőleg föllépni megtiltják neki belső viszonyai. Decazes herczeg ezen politikája a franczia közvéleményben is helyesléssel találkozik, s eddig sem Gambetta sem Thiers nem szólaltak fel ellene.

UJDONSÁGOK.

A hivatalos lapból. Kinevezések: A m. kir. igazságügyminiszter Takács Jenő nagykanizsai kir. közjegyzői helyettest Tapolczára, és Bernáth Lajos nyiregyházi kir. közjegyzői helyettest Husztra kir. közjegyzőkké, Veldin József temesvári kir. törvényszéki- és Szekeres János temesvári kir. járásbirósági joggyakornokokat a temesvári kir. törvényszékhez aljegyzőkké — és V. Kovács Lajos szolnoki kir. járásbirósági dijnokot a mezőturi kir. járásbirósághoz irnokká nevezte ki. — A kassai kir. pénzügyigazgatóság Kalavszky Zsigmond rendelkezés alatti VI. osztályu adóhivatali ellenőrt, továbbá Nátafalusy Béla, Jaskovics Vilmos, Schulcz József, Málik Vilmos, László Lajos és Spauszta Alajos VI-od osztályu adótiszteket VI-od osztályu adóhivatali ellenőrökké nevezte ki.

Ösztöndijak. A szakvégzett állatorvosok gyakorlati kiképzése végett az álladalmi ménesekben rendszeresitett ösztöndijak Balázs József, Miszl János, Blaha Gyula, Gruber András, Benkoczy Flórián és Kiss János okleves állatorvosoknak adományoztattak.

Rangadományozás. A király Bukovics Józs. nyugállományba helyezett honvéd lovas főhadnagynak a czimzetes századosi jelleget dijmentesen adományozta.

Lemondás. Sarkadi Nagy Károly 4-ik zászlóaljbeli tettleges állományú II. oszt. honvéd százados, és Deutsch Himér 66-ik zászlóaljbeli szabadságolt állományu honvéd hadnagy a m. kir. honvédségben viselt tiszti rangjáról s cziméről önként leköszönvén, lemondása elfogadtatott. Nevezett mint honvédköteles. a törvényszabta szolgálati idő tartamára, a 65. honvéd zászlóalj szabadságolt állományába mint közhonvéd osztatik be.

—

Adományozás. A király a budapesti I-ső hadastyánegylet részére Rudolf koronaherczeg nevében — magán pénztárából 400 frt. segélyt adományozott.

— Gróf Andrássy Gyula Budapestre fog érkezni, s ugyanakkor a király is bejön Budára.

— Gr. Mikó Imre felett az akadémia nagygyülésén Horváth Boldizsár fog emlékbeszédet tartani. Mikó a „N. H.“ szerint nagy tisztelője volt Horváth ékesszólásának s maga kivánta, hogy egykor ez mondjon felette emlékbeszédet.

— Deák Ferencz születésnapjának alkalmából ma tette le az elhunyt koporsójára Zichy Antal, mint Zichy Mihály megbizottja, a párisi magyar-egylet már korábban küldött bronz koszoruját. — Az ajtóra tüzve a künnlevők egy ibolyából és fehér rózsabimbókból összeállitott gyönyörü koszorut találtak, melyet nyilván gyöngéd nőikéz helyezett oda e napon.

— A szepesi püspökség 100 éves fenállásának ünnepét fogják ülni jövő hó 11-én. A szepesi egyházmegye 1776 ban lett önálló püspöki megye, minthogy addig az esztergomi egyházmegyéhez tartozó társaskáptalan volt.

— A „Diurium Carolinum“-ról Nyáry Albert báró a jövő hó elején tartja felolvasásait a m. t. akadémiában. A nevezetes könyv József főhg könyvtárának tulajdona. A naplókat III. Károly császár nevelője Lovina Ignácz irta s az egy ivre terjedt csupán. A naplóhoz III. Károly császár nehány gyermekkori levele is van csatolva. Érdekesek a napló dialogjai, melyeket a főherczeg apjával és testvérével I. József-fel tartott, melyek e naplóban csaknem szórul szóra vannak följegyezve.

— Névváltoztatás. Odrabinyák Antal budapesti lakos vezetéknevének „Odrai“-ra, és Till Mihály magyar királyi igazságügyminiszteri számtiszt vezetéknevének „Tölgyesi“-re kért átváltoztatása belügyminiszteriumi rendelettel megengedtetett.

— Koller Károly tanár és fényképész kivánatra Gödöllöre ment a kis Valeria főherczegnőt lefényképezni.

— A kormány Sarkady Károly orvos hazánk fiának, ki jelenleg Braziliában tartózkodik, azon ritka szép természetrajzi és ethnographiai gyüjteményeért, melyet a magyar n. muzeumnak küldött ajándékul, a külügyminiszterium utján köszönetét nyilvánitotta.

— Tegnap ismét egy szállitmány orosz érkezett a fővárosba 8 nővel és 24 fiatal emberrel. Ezek közül az egyik altiszt volt. Eddigelé körülbelül 1500 orosz vonult át Budapesten. A legujabb transport is a vörös kereszt jelvényét viselte.

— Unitárius istentisztelet. Ferencz József ujonnan választott unitárius püspök Budapesten levén, az itteni fiok-egyházközség felkérésére, jövő vasárnap (october 22-én) d. e. 10 órakor nyilvános istentiszteletet tart az ág. hitv. egyházközség főgymnasiumának nagytermében.

— Néhai Almay Józsefnek a budapesti „Iózsef-fiárvaház“-nál egy árva ellátására 2100 frt hagyományi tőkére vonatkozó alapitványi okirat a belügyminiszter által a jováhagyási záradékkal ellátattatott.

— Az őszi lóverseny második napja ma folyt le, ép oly óriási közönség előtt, mint az első napon. Az udvar ma is megjelent, 5 udvari kocsival, s jelen volt a király s királynén kivül Lajos bajor herczeg is. A király gyakran elhagyta páholyát, s a trainen élénken beszélgetett a jelen volt notabilitásokkal, mint Wenckheim miniszterrel, Edelsheim tábornagygyal s gróf Keglevics Istvánnal. Nevezés történt elég, de a futásban alig egy harmadrésze vett részt. Az első futtatásnál futott öt ló, elsőnek érkezett ifj. gróf Almásy Kálmán Strabantzer nevü mén lova, mig br. Orczy Elek La Marjolainje jó második volt. A kanczadijra hárman versenyeztek, u. m. gróf Sztáray János Miczije, id. gr. Henckel Hugo Konoppaja, s ifj. gr. Eszterházy Miksának égy sárga kanczája. Az indulásnál Miczi vezetett s a versenytér feléig megmaradt elsőnek, de itt már Konotoppa eléje ért, s mindvégig első maradt. Az Import dijra 10 nevezés közül három ló futott. Czetwertynski herczeg által nevezett Blaskovics-féle Hirnök, gróf Zichy Liva First Trial-ja s Captain Blue Lyonneja. Elsőnek indult Hirnök, utána Lyonne, ntolsó First Trial, s ily rendben értek egész a pálya feléig, a Hirnök előnyben lévén mindig négy-öt lóhosszal; itt lehetett észre venni a lángi ló kitartását, mely lassankint rövidité a távolságot, s a távolság három negyed részénél elhagyta Lyonne-t, de még mindig nem szoritott, s a Hirnök vagy négy lóhosszal előtte járt. A végső pontnál First Trial mindig előbbre nyomult, de ekkor már késön volt, s a Hirnök alig egy lófejjel előbb beért. A 4-ik, az akadályverseny volt a legérdekesebb. Négy ló futott: gróf Henckel Hugo Libelleje, ifj. gróf Károlyi István Cigarreja, s ifjabb gróf Eszterházy Miklós Reptit és Insolventja. A két Eszterházy ló vezetett, utána Libelle, végül Cigarre. Az első kör felénél Cigarre villámgyorsan hagyta el mind három versenytársát, s alig 400 meter távolságon óriási előnyt vivott ki magának, de ekkor a deszka akadálynál nem akart ugrani s bármint akarta is lovagja még egyszer versenyre vezetni, háromszoros próba után sem sikerült emez akadályt átugratni. A megmaradt három ló derekasan megmérközött s a második körülfutásban megtartották eme rendet: Insolvent, Reptil, Libelle. Minden akadálynál egy lóhosszal elkerülve Libelle, Reptilt, s csaknem elérve Insolventet; az akadály után azonban ujra felállott a régi sorrend. A tour végén azonban Libelle-nek jó előnye volt, de később Insolvent ismét elkerülte, midőn Reptil maradozni kezdett. Most Insolvent és Libelle közt folyt a verseny, s az utóbbi már az utolsó akadály előtt elhagyta versenytársát s az akadály átugrásánál plane vagy másfél lóhossz előnye volt; ekkor Libelle győzelme biztosnak látszott, de a még hátralevő kis távolságon Insolvent oly óriási erőt fejtett ki, hogy egy lófejjel előbb érkezett be. Az eladó versenyen három ló közül Frohner kanczája érkezett elsőnek.

— Ajándék a muzeum részére Törökországból. Szilágyi György egy szép példány mastoés mamuth fogat küldött a m. n. muzeumnak, mely a szebb példányok közé tartozik s az egyik a meridionalis ritka fajok maradványa.

— A váczi-utczai orgyilkosság oly izgatottságot keltett a fővárosban, hogy az utczán és egyéb nyilvános helyeken itt-ott még ma is élénk beszédtárgyat képezett. Mint kiderült, a merénylő neve nem Schwetzer, mint ő vallja, hanem Schwetz. Mint már tegnap kitünt, mesterségére nézve kutcsináló, 30 éves, katona volt, az utászkarban szolgált. Huzamosabb idő óta minden kereset nélkül van és a legszorultabb viszonyok közt élt. Felesége el van zárva; és azon állitás való, hogy a nő elzáratása zártörés folytán történt. Egy leánya is van, kinek holléte nem tudatik. Délután Ullmann vizsgálóbiró megkezdte a gyilkos vallatását, ki kezdetben azt állitá, hogy véletlenül lőtte meg Pintért, később azonban bevallá, hogy azon szándékkal ment a váczi-utczába, hogy az első katonatisztet, a kivel találkozik, lelője. — A gyilkos reggel 7 órakor a váczi-utczai korona-kávéházban volt, ott reggelizett, két órán át ült ott, hirlapokat olvasva és azután ment a vácziutczába a gyilkosságot elkövetni. A pisztolyokat tegnap vette és vigutczai lakásán próbalövéseket tett, meggyőződést szerzendő, hogy azokkal czélba lőhet-e. — Pintér hadnagy az egyetemi kórodában fekszik. Pancsován, nem Bécsben van helyőrségben és csak néhány napra jött a fővárosba meglátogatni nem atyját, mint tegnap irtuk, hanem testvérét, ki a budai királyi palotában van alkalmazva. Pintér 23 éves. Sebe, mint kitünt, nem feltétlenül halálos és igy remény van, hogy megmentik. Egy seb a gerinczen van, a másik a gerincz mellett; azonkivül balkarja össze van horzsolva; a kutasz a mélységbe két hüvelyknyire hatolt be. — A beteg egyelőre csak tejjel táplálkozik; este felé már annyira felocsudott, hogy hirlapokat kért és elolvasta az esti lapokban a váczi-utczai merénylet elbeszélését. Pintért ma igen sokan látogatták meg; több orsz. képviselő is, kik neki ismerősei, továbbá Schwertführer tábornok, ki a megsebesült hadnagyot a katonai kórházba akarta átszállittatni, de ez a beteg állapotára való tekintetből, nem volt megvalósitható. Dr. Kovács a szerencsétlent a leggondosabb orvosi ápolásban részesiti és reméli, hogy meg is menti őt.

— Medvevadászat. Borszék vidékéről irják a „S.“-nak ez érdekes tudósitást: Emberi emlékezet óta, annyi ragadozó állat nem volt vidékünkkön, mint az idén. Mindenfelé panaszkodnak a medvék és farkasok garázdálkodása miatt, de statisztikájokból vajmi keveset törülhettünk ki a fegyveradó-törvény miatt. — Van olyan község környékünkben, hol a szó szoros értelmében megtizedelvék a nyájak. Holló községben, mely Borszéktől egy óránytira fekszik, már eddig 30 darab marha esett a ragadozó vadak áldozatául. Hogy mennyi a vad, elég bizonyságot szolgáltatott a mult hóban tartott hajtóvadászat, melyen tiz puskás előtt hét farkas esett el. Medve nem jött hajtásba. Tizenöt farkas lövés nélkül menekült. Közelebbről egy vén medve miatt tragikus esemény történt. Egy bátor székely földmives, ki a vidék egyik legjelesebb medvevadásza volt, mióta a fegyveradó-törvény életbelépett, túladott flintáján, melyet ősi szokás szerint „félig töltve“ lőpor, ólom és patkódarabokkal, számtalanszor jó eredménnyel sütögetett „a toportyánférgekre.“ helyette azonban hatalmas kaptányt vetett vállára, karjára pedig hosszu nyelü baltát s mikor a maczkót kaptányra csalta, elbánt a marhapusztitóval érdeme szerént. Hire futott, hogy a havas legnagyobb medvéje látogat Holló felé és már tiznél több marhát elvitt. — Nem sok idő telt belé, mig ez a medve is kaptányon akadt. A bátor medve-vadász 16 éves fiával ment a hely szinére, hogy a foglyot megszabaditsa földi kinaitól. Midőn öt lépés távolságra volt attól, elszakitja a kaptány lánczát, két lábra áll és a vadászt, mielőtt baltáját használhatta volna, földre teriti. De nem veszté el a székely lélekjelenlétét, halottnak tettetve magát, mozdulatlan fekszik a földön, mire a medve azonnal félbehagyta vérengző munkáját. Ezt látva az ifju, ki már előbb megfutamodva csak távoli szemlélője volt ez eseményeknek, atyját valóságos halottnak hitte és jajveszékelni kezdett. Erre, a földön fekvő vadász, a ki azt hitte, hogy a medve már el is távozott, intett fiának, hogy életben van; a medve ezt észrevette, azonnal a székelyre rohant és egy pillanat alatt szcrtetépte. A medvét még azon a napon kézrekeritette a község. Nagyságra nézve oly ritka példány, mint csak évtizedek alatt kerül elő.

— Steiner Lipót ügynök, Fekete Bernát könyv- és mükereskedő üzletében azzal volt megbizva, hogy a minta-mappákat házalás utján elárusitsa. Steiner legutóbb egy 70 forint értékü ily minta-mappát kapott, melyet ő azonban a helyett, kogy elárusitani igyekezett volna, olzálogositott s a pénzt elverte. Elfogatott s a királyi törvényszék elé állittatott.

— Ma reggel 3 órakor Pintér János kókai lakos a gránátos-utczában lakó Basch aranyműves által feltartóztatott, mivel neki egy gyönyörü kettős arany fedelü s kivül zománczozott 50—60 frt értékü női órát eladás végett ajánlott. Pintér János az óra hol szerzése iránt a rendőrségnél kérdőre vonatván, azt adta elő, hogy ő a mult pesti vásárkor a fővárosba utazása alkalmával Czinkota közelében, Tarcsán az országuton találta. Ezen állitása azonban hitelre nem talált, s egyelőre letartóztatott.

Rövid hirek. Schlekman Frigyes kereszturi lakos orozva agyonütötte Mihály testvérét, kivel régen rosz viszonyban élt. Az agyonvertet neje s három árvája siratja. — A Dunába esett tegnap egy budai lakos 7 éves fia, de egy hajógyári munkás által idején kihuzatott. — Kitett csecsemőt találtak mult éjjel a Mária-utczában. — Mészöly Géza enyingi járásbiró sajtó utján nyilatkozik, hogy a siófoki póstarablás ügyének vizsgálatában semmi késedelem se történt, mint hirlett. — Párisban mult héten roppant zivatar volt, mely alatt egyik ló, zavarában, egy ház kapuja alá, onnan a széles lépcsőn kocsival együtt az emeletre menekült. — A váczi siket-némák intézetében mult éjjel tüz ütött ki, mely egy melléképületet elhamvasztott. — Budán tegnap egy cserepeslegényt 5 késszurással halálosan megsebzette a cserepeslegéuy kedvesének egy széptevője. — Máramaros-Szigeten Káhán Pinkász házát kirabolták. — Buttyin és Boros Sebes környékén Csercse rablóbandája garázdálkodik. — Sinay Menyhért volt hajdubőszörményi gyógyszerész, ki már egyszer volt a tébolyultak házában, ismét oly rohamokban szenved, hogy hatóságilag be kellett szállitani. — Anarábéi jegyző rendeletben kiadta a falu népének, hogy előtte az utczán „muszáj“ köszönni. — Vereskövön egy róka a megrémült háziak szemeláttára orzott el a konyháról egy sült ludat. — A szirIpi elöljáróság bizonyitványt állitott ki bizonyos nőről, hogy az boszorkány. — Balázs Kálmán debreczeni zenetársulata elment Amerikába. — Miskolczon elhalt egy asszony, a kinek 294 keresztgyermeke volt.

Irodalom.

— „L' Ungheria ed il Lloyd austro-ungarico“ (Magyarország és az osztrák-magyar Lloyd) czim alatt Fiuméban egy kis füzet jelent meg. Irta „D. r. G. A. B.“ — Kiveszszük belőle a következő, szerfelett tanulságos sorokat: A szerző mindenekelőtt megemlitvén e vállalat létrejöttének körülményeit, megjegyzi, hogy Magyarország akkoriban önmagára levén szoritva, szemét nem igen járathatta az ország határain tul. 1867-ben rendelkezhetett volna ugyan az ország e szabadalmazott vállalat ügyében is, „azonban — mondja szórólszóra a szerző — Magyarország oly egyezményeket és szerződéseket kötött a monarchia másik felével, (ugyanazonositván azzal saját fő életérdekeit), melyeknek következtében az államadósságok tetemes részét vállalta magára; nem állitott fel vámsorompókat; a minthogy elmulasztotta terményeire nézve a legszükségesebb óvintézkedéseket megtenni. Az osztrák iparczikkeket szabadon engedte berontani az országba, melyek aztán sulyos adókként nehezedtek a nemzetre és pedig főleg a csehek és morvák nagy előnyére, a kik viszonzásul mi előnyt sem voltak képesek nyujtani Magyarországnak.

Végül pedig, nem fogván fel egy önálló hazai tengerészeti gőzhajózási társulat fontosságát, alávetette magát még azon tehernek is, hogy egy harmadrész vagyis 600,000 frt erejéig egy oly társulatot (a Lloydot) segélyezzen, melyet idegennek s az ország érdekei iránt ellenségesnek mondhatni; nyervén ennek fejében azon üres elégtételt, hogy az illető társaság az „osztrák“ elnevezés mellé a „magyar“ elnevezést is oda illeszté. Hogy ez nem tréfabeszéd, eléggé mutatja a fiumei kereskedelmi és ipar kamarának az 1872—74-ki évi müködéséről szóló jelentésében foglalt, és a kereskedelmi miniszteriumhoz intézett és e tárgyra vonatkozó nyilatkozata.

Az 1871. november 18-án kötött szerződés szerint Ausztria 1.100,000 forinttal, Magyarország pedig 600,000 forinttal vagyis 33 százaléknál többel járul a trieszti osztrák Llyod segélyezéséhez; miből észszerüleg azon következtetést kellene vonni, hogy a Magyarország vagy is tengerpartjának javára teendő hajózati szolgálat az összszolgálat egyharmadrészét teszi. Ez azonban, fájdalom, nem áll.

Az osztrák termények s a trieszti kereskedelem szolgálatára áll ugyanis majdnem kizárólag a nevezett társulatnak minden külföldi s majdnem minden belföldi vonala; miglen a magyar-horvát kikötőknek meg kell elégedniök a társulat legroszabb hajóival s egypár igen problematikus vonallal.

Triest például vonalakkal rendelkezik, melyek egybefoglalva évenként 782,846 teng. mértföldet tesznek ki, s melyekről tiszta lelkiismerettel mondhatni, hogy azok az osztrák szolgálatra állanak.

Fiuméra nézve oly vonalak lettek szerződésileg megállapitva, melyek évenként 41,392 mértföldet tesznek ki.

Később a magyar országgyülés határozata folytán a Llyod társulattal való szerződés módosittatván, most állnak a mértföldek a két államfélre nézve a következő arányban: Ausztriára esik 782,866 vagyis $94_{,32}$ % t. m., Magyarországra pedig csak 47,112. t. m. vagyis $5_{,68}$ t. m.; mig utóbbi, mint már emlitve lett, több mint 33%-kal járul a társulat segélyezéséhez.

Tekintetbe véve már most — folytatja szerző — az ügy fontosságát, azon kötelesség áll élénk, hogy lelkes felszólalást intézzünk az országhoz a végből, hogy az 1877-ki év ne lepje meg az országgyülést, mielőtt ez az illető törvényeket meg nem érlelte, és a halasztás ujra káros és orvosolhatatlan következményeket ne hagyjon maga után. Absolute tehát, hogy ezen életkérdés a kellő világitásba helyeztessék, és megvitattassék, valamint, hogy eleje vétessék minden igaztalan eljárásnak, titkos protectiónak, hallgatag szerződésnek, melyek eshetőleg ügyünknek prejudikálhatnának.

Szolgáljon erre nézve utmutatónkul a történelem s a tapasztalat! Ausztria 1848 előtt, habár tetemes adókat szedett fel, mégis annyira eladósodott, hogy az embert önkénytelenül az 1811-ik évre emlékeztette; mig Magyarország minden kötelezettség és minden nagyobb pénzbeli megterheltetés nélkül irigylésre méltó anyagi jólétnek örvendett, s e mellett értelmi fejlődése is szép haladásnak indult. — Jelenleg azonban Magyarország is szomoru pénzügyi helyzetben sinylődik; és a helyzett, hogy saját bevételi forrásait szaporitaná, ezeket mindinkább apasztja. És ha igaz is, hogy az elmult viszonyok nem alkalmazhatók többé a jelen helyzetre, — és ezek visszatérte nem is volna óhajtandó, — mégis óvakodni és éberséggei kell eljárni, hogy parlagon heverő fényes intézményeket ne alkossunk; és hogy egyik végletből a másikba ne sodortassunk, melyek tisztán láthatólag fenyegetnek, és melyekből nehéz volna kibontakozni.“

Szinház, müvészet.

Nemzeti szinház. Ma volt Neszveda k. a. második vendégjátéka. Amaliát éneklé „Az alárczos bál“-ban. A nehéz feladat, melyet Verdi e

TÁRCZA.

Üllő és kalapács.

— Regény. —

Irta:

Spielhagen Frigyes.

HARMADIK KÖTET.

XVI. Rész.

(Folytatás.)

Nem voltam oly hangulatban, hogy e jó ember fecsegését végig hallgassam, hanem a tanácsos után tudakozódtam.

— Az öreg igazságügyi tanácsossal valami tárgyalásra a városba kocsizott, és este előtt nem tér vissza.

Ezen hir némileg meglepett. A tanácsos tegnap mit sem szólt e tárgyalásról, mely egész napját igénybe veszi, ellenkezőleg épen ő kivánta, hogy ma délelőtt értekezzünk a fontos ügyekről. Az öreg herczeg valószinüleg bekövetkező halála Zehrendorf eladását elodázta, és kétessé tette. Mit törődik a herczeg, ha örökségét átveendi, ezen birtok megszerzésével; egygyel több uradalom, vagy kevesebb, mit bánja.

— „Az öreg herczeg sem törődik e birtok megszerzésével; csakis az a czélja, hogy a fiatal herczeg érdeklődjék valami iránt, s e birtok megszerzése elfoglalja, és ezzel szerezzen érdemeket atyja. Ezt jól tudja a fiatal herczeg, s ha nem egészen izlik is a csalétek, elnyeli a hasznáért, erről meg vagyok győződve“. — Igy okoskodott a kereskedelmi tanácsos, de a hogy most az ügyek álltak, roszul számitott. Tegnapi közleményeim szembetünőleg megdöbbenték. Különös, hogy épen ma kellett a városba kocsizni.

Vagy egyszerüen előlem kitérni volt szándoka, miután oly fényesen sikerült, engem Herminnél kegyvesztésbe juttatni? Szüksége nem volt rám többé, miután a gépet felállitám, az eladási ügy pedig különben is félbeszakadt?

Nagyon lehetséges, valószinü. De talán nékem sem volt szükségem rá, és istenhozzádot mondhatok neki, mielőtt ő kiadja az utat. Távozása, — mely nagyon hasonló volt ahoz, mintha előlem menekülne, — a legalkalmasabb pillanatban történt arra nézve, hogy a herczeg előnyös ajánlatát elfogadjam! Mit nyertem eddig czéljaimra nézve a tanácsostól? Igéretet és szép szót eleget, de egyebet nem. És valószinüleg csak is ennél maradt volna, főleg ha Zehrendorfot el nem adja, s adott szava alól a fővárosban levő gyárra nézve föl lesz oldva. Talán akkor sem váltotta volna be, ha az eladás létrejő.

A kereskedelmi tanácsos előtt kevés dolog volt szent, okom volt hinni, hogy e kevés közé tartozott adott szava. Igy a többi között megigérte, hogy a füreszmalom felügyelőjét, — kinek már régebben felmondott, — nem bocsátja el. És még is, midőn ma a malom előtt elhaladtam, a munka szünetelt, és kérdésemre egy szolga azt mondá, hogy tegnap este felé mig én Bossovban voltam, a tanácsos itt volt, s a felügyelővel összeszólalkozott és azt rögtön elküldte.

Ez csak egyes eset volt, és épen a legujabb. Hasonló szószegéseken már többször rajta értem. Ez ember épen nem látszott annak, ki a humanismus vallására volna téritható!

És a herczeg? Minél részletesben átgondoltam tegnapi beszélgetésünket, minél élénkebben magam elé képzelém a herczeget, annál több becsülendő jellemvonást fedeztem fel benne, és kezdtem hinni, hogy ezen férfiuval szövetkezni érdemes. Lehetetlen, hogy jó benyomással ne volna reánk, ha valaki oly szivélyes modorral közelit meg bennünket, főleg ha e valaki főrangu, befolyásos egyén. Nem mondhatom, hogy akkor, vagy később a legfőbb földi boldogságot abban találtam volna fel, ha egy herczeg kegyét birhatom, de nem tagadhatom, hogy a nevelésnél fogva, melyben megszoktuk a földi hatalmasságot tisztelni, — nagyban elősegitik, miszerint a herczeg modorát kedvező világitásban láttam. Megtalálni véltem a kulcsot a herczeg előző modorához, — mely tegnap még talányszerü volt előttem; és nagyra becsültem gyöngédségét. melylyel, — mielőtt tulajdonképi czélját közlötte volna vélem, — a köztünk létezett botránykövet elháritá! és ama kényes találkozást kilencz év előtt a zerendorfi erdőben szóval sem emlité; de nem feledi eránta tanusitott kiméletes eljárásomat, s most saját módja szerint igyekezett tartozását leróni irányomban.

Mondhatom, igen nemes és lovagias volt modora. Beszédét második találkozásunkra, Paula műtermében, s némileg felvilágositni igyekezett akkori modora fölött, és mintegy mentegetőzni látszott amiatt, hogy még az nap kisérletet tett, pénzzel kiegyenliteni, mit most elhamarkodottnak, és helytelennek vélt. Nagylelkü ajánlata most mindent kiegyenlitett.

Valóban nagylelkü és jelentékeny ajánlat volt ez, főleg, ha a nyilt és loyalis modort tekintém, Minden mellékutakat mellőzve, tette ajánlatát; be kelle ismernem, hogy a herczeg nagy, és szép hatáskört ajánlott számomra, s néki módjában is volt, ajánlatát érvényesitni. Feltéve, hogy a kereskedelmi tanácsos valóban oly ember volt, minőnek látszani akart, — bár kételyeim erre nézve nem oszlottak, sőt inkább növekedtek, de feltéve, hogy ő valóban gazdag, befolyásos egyén, mily jelentőségü volt e gazdagság és befolyás Prora-Wiek herczeg hatalmához arányitva. Már az iskolapadján ülve tudtam, miként mindenki X-ben, tudta, hogy a szigeten magán százhusz birtoka van a herczegnek, ezen kivül Prora város, hol most a legnagyobb felindulás uralkodott az öreg herczeg megbetegedése végett. A városnak, — minden háza, apró, nagy, valamennyi herczegi talajon épült; pedig nagy kiterjedésü volt. A wieki vadászkastélyhoz tartozó erdőség mértföldekre terjedt, továbbá X. közelében a Balov grófság. s a fővárosban a pompás palota, mely mellett mindig különös érzelmekkel haladtam el; a nagy uradalom Sleziában nevezetes vashámorokkal, mely pár millió értéket képvisel. Mi volt ezen valódi Crözushoz képest az x-i Crösus? — Az utóbbinak összes vagyona nem ért fel, az elsőnek két évi jövedelmével!

Igaz, másként képzelém életpályámat. Előszeretetem a mathematikai tudományok iránt, haladásom a gép készités terén, reményeim, hogy egykor a vasuti ipar emelésére nagy befolyásom leend és Snellius orvossal oly gyakran megbeszélt tervem a munkások jóléte érdekében, mind erről le kelle mondanom, mi nem volt örvendetes. De felkellett-e adnom e terveket? Nem volt e tulajdonkép ugyanegy, ha itt, vagy ott az, vagy ama modorban müködöm, ha csak feledhetlen mesterem és barátom szellemében müködjem. Valóban ezen értelemben elfogadhatám a herczeg ajánlatát, tudom Paula nem lenne vélem elégedetlen; mert ő ugy érzett és gondolkozott, mint kitünő atyja. Mindig szépre, jóra irányult eszméje. Éreztem, nem válik nehezemre meggyőzni őt, hogy az uj hatáskörben elég alkalmam leend bebizonyitani, hogy méltó vagyok reá. Aztán, — bár mindig titkoltam magam előtt, most fájó hurt érintett, — de ma éjjel egészen világosan merült lelkem elé, miként ő csak azért hagyott távozni, hogy nagyobb hatáskört nyerjek, azért küldött el magától, mert szánalmat érzett iránta; mert mély és tiszteletteljes szerelmem az ő szivében visszhangra nem talált. Nem akart ő elfogadni olyat, mit nem viszonozhatott, hanem viszonszerelem után sovárgó szivem elé bájos leánykát varázsolt, önbizott, kevély, mulatni vágyó hölgy alakjában ki oly játékot üzött vélem, minőt a tigrisek, leopardok és egyéb állatokkal szokott, melyek diadal szekerét vonják és melyekkel már régebben játékot üz. Mit értett az ő tiszta lelke az ily veszélyes játékhoz? Mit értett ő azon müvészethez, hogyan kell egyik kézzel simogatnl a másikkal ostort forgatni; és hogyan lehet kedvenczünk szabad ugrándozásain gyönyörködni és a jövő pillanatban szük ketreczbe zárni. Mit értett ő ehez?

És ha értene hozzá, nem ő volna első ki viszszahivna, mondva „áldozd fel magad, sőt kell, hogy feláldozd. de ne alázd le magad, és bár mi volt tervem véled, s bár mi után törekedtél magad is, most vége, egészen vége!

Igy háborgott folyvást megtompult agyamban és tultelt keblemben a gondolatvihar, mig a nap fényes pályáját futá, s a szürke gőzkörrel környezett felhők mögött eltünt, melyek már napköltekor mutatkoztak a láthatáron. Ösztönszerüleg többször felpillanték az égre, s kinzó eszméimtől üzetve a mezőn barangoltam s irányt és az idő fonalát elvesztve, s alkonykor a Trantoviczra vezető uton valék magam sem tudva miként. Ugyanazon uton, melyen tegnap Bossovba kocsiztam, és melyen ma a társaságnak vissza kellett jönni. Nem tudtam miért tértem ez utra, bizonyosan nem azért, hogy Janit meglátogassam, ki szintén a társasággal volt. Ennek daczára mindig tovább haladtam, mig nem ama hiányos sövényhez jutottam, mely Jani törpe gyümölcsfáiról nevezetes kertjét, elhanyagolt pázsitjaival és roszul munkált burgonya és káposzta földjeivel, elválasztá az országuttól. A sövényen átpillantva e mélabus talajon egy hatalmas alakot véltem megpillantani, ki nem lehetett senki más, mint a jó Jani maga. A sövényen áttörtettem mi nem volt nagy fáradság, egyenesen az alaknek tartottam. Valóban Jani volt.

— Azt hittem ön is a társasággal ment, — mondám.

szerepben az énekesnő megoldására bizott, nálunk még különösen is fokozódik, mivel Benza asszonynak egyik kiváló parthieja. A hallgató közönség nagy számán meg is látszott, hogy érdeke ez est iránt nem csekély mértékben van fölköltve. És mondjuk ki röviden: vendégünk ki is érdemelte. Éneke elejétől végig hibátlannak és biztosnak, különösen pedig a harmadik felvonás nagy magándalában és kettőseiben valódi drámainak bizonyult. Nemes egyszerüsége és képzett izlése, melyek operánknál oly ritka erények, vendégünk mai fölléptét is mindenképen nevezetessé tették. E második vendégszereplése utolsó is volt egyszersmind. Vajjon csak mint vendéget nem halljuk többet s a szinház állandó tagjakép fogjuk-e üdvözölhetni? — A mai előadásról szólva annak többi müvészi momentumait sem hagyhatjuk följegyzés nélkül. Ódry René-ja emelkedik ki első sorban. Ellinger, ki ma fényesen volt diszponálva, hangjának teljével szerzett elismerést. Az apród parthieja Nádainé kezében nem gyujtott ugyan tökéletes hatással, de ez ifju tehetség következetes haladását mégis kitüntette.

Népnevelés.

— Deák Ferencz születésnapjának alkalmából, október 17-én a főváros polgári és népiskolai termeiben ma reggel Deák-ünnepet tartottak, melynek évenkénti megtartása még a Deák Ferencz halála után a népnevelők pesti egylete és a fővárosi tantestület által tartott gyülésen lett elhatározva. A tegnapi napon az iskolákban osztogattatott azon, Deákról szóló kis füzet, melyről mult napokban tettünk emlitést; a czukorutczai községi népiskolai olvasóhelyiségben pedig délután 5 órakor számos tanitó és tanitónő jelenlétében leleplezték Deák Ferencz arczképét. Az ünnepélyen a városi hatóság részéről Gerlóczy polgármester volt jelen. Bója Gergely tanfelügyelő beszédet tartott, s Péterfi Sándor is szólott az ünnepelt érdemeiről. Nyitanyt és záradékot az ünnephez a dalárda éneke szolgáltatott. — A müegyetemen délelőtt 10 órakor szintén megülték e napot. Itt jelen volt Trefort miniszter is, Pauler egyetemi tanár és más előkelő vendég. Az ünnepély helyisége szőnyegekkel volt bevonva s falán Deák Ferencz életnagyságu arczképe függött. — Az ünnepélyt Stoczek József müegyetemi rektor beszéde nyitotta meg, ki után dr. Dobránszky Péter müegyetemi tanár lépett a szószékre. Majd az egyetemi dalegylet adott elő egy dalt s végül ismét Stoczek köszönte meg a hallgatóság részvetét.

Egyletek, társulatok.

— A m. tud. akadémia I. osztályának tegnap tartott ülésén Pulszky Ferencz elnökölt s először Barna Ignácz l. t. olvasta fel székfoglaló értekezését „A rómaiak szatiráiról s szatiraiŕóiról“ czim alatt. Értekező általános jellemzését adja a szatirának, leirja annak eredetét, fejlődését; érdekesen emlékezik meg a kiválóbb római szatira-irókról, különösen Ennius és Livius Andronicusról, mint a kik legelébb adtak alakot a szatirának, — Luailiusról, ki már járt utat lelvén, a szatirának lendületet s irányt adott; továbbá Persius, Martialis, Horatius és Juvenalisról igen ügyes jellemzéseket adott, különösen Juvenalist igyekezvén rokonszenves vonásokban bemutatni, kit Horatiussal összehasonlitván, azt mondja, hogy egyiket a másik felé helyezni nem lehet. Barna Ignácz felolvasátsát élénken megéljenezték. — Következett volna második felolvasónak Ponori Tewrewk Emil a „magyar nominativusról“ szóló értekezésével, azonban az idő előre haladván, ezen felolvasás máskorra hagyatott. — Az ülés 7 órakor ért véget.

— A magyar gazdasszonyok egyletének választmányi bizottsága elhatározta, hogy derék és köztiszteletü elnöknőjének, Damjanics Jánesné asszonynak életnagyságu arczképét az egylet a gazdasszonyok házának egyik terme számára lefesteti, hova az ünnepélyesen fog helyeztetni.

— A budai polg. társaskör október 13-án esti 6 órakor a kör helyiségeiben V-ik rendes közgyülését tartja, melyen tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határozat fog hozatni a következő ügyekben, ugymint: Évi jelentések tárgyalása; választmányi inditvány az alapszabályok módositása tárgyában, egyéb inditványok, uj választmány választása.

— A honvédegyletek országos központi választmánya ma délután ülést tartott, melyen november 26-ikára országos honvédgyülés egybehivása határoztatott el. E nagygyülés a megyeház termében tartatik s előtte való nap értekezlet lesz. A vasutak megkerestetni határoztattak, hogy az egyletek küldötteinek vitelbér-leszállitás engedtessék.

— Nyugtázás és köszönetnyilvánitás. k. József-müegyetemi segélyző egyesületnek Szamos Ujvárról Boer János orsz. fegyintézeti igazgató, mint általa eszközölt gyüjtést 5 o. é. frtot, Szmik János nagybányai bánya igazgató pedig 7 frt. 10 kr. gyüjtést küldött be. A szives adakozóknak az egyesület köszönetét nyilvánitja.

— A „Tabitha“ jótékony nő-egylet a legutóbbi félévi jelentésben f. h. 18-kára kitüzött megnyitó ülését fontos okok miatt csak e hó 25-kén szerdán délután 2 órakor fogja az evang. gymn. épület presbyteriális termében (Deák-tér 1-ső sz.) megtartani. Az egylet választmánya kéri továbbra is a közönség eddig tapasztalt becses pártfogását a szent ügy részére, melynek előmozditása müködésének czélját képezi. — Ambrozovics Meszlényi Ilona, egyleti titkár.

— Van eszemben, — mondá Jani, kézszoritásomat viszonozva.

— De meghivták önt.

— Természetesen, — válaszolt Jani.

— Nos?

— Nos, midőn ma reggel közeledni láttam őket, itt kiléptem, — s ezzel hálószobájának ablakára mutatott — és mindaddig az erdőben meghuzodtam, mig itt a levegő megtisztult. És ön?

— Nem volt kedvem velök tartani.

— Ugyan?

Egy ideig egymás mellett haladtunk, bozótokkal benőtt ösvényen. Már oly homályos volt, hogy a szineket nem lehetett megkülönböztetni. A lég nyomasztó volt s keleten időnként villámlott. A trantoviczi erdőből, — melynek egyik része ide szegellett, — a csalogányok bus dala hangzott.

— A meleg fullasztó, — mondám, midőn egy elhanyagolt lugoshoz értünk, s kabátomat és mellényemet felgombolva, egy rozzant padra ültem.

Jani szót sem szólva tovább ment hálószobája ablakának irányába. Ez ablakon láttam eltünni óriási alakját, és nehány percz mulva ismét felmerülni. Nem sokára egy előttem álló korhadt asztalra két üveg bort és két poharat helyezett, melyeket vadászkabátja zsebéből szedett ki, más két üveget a komokba fektetett, amazok dugaszait pedig kirántá, s az üvegeket elém tolva mondá:

— Igya ki előbb ezeket, meglássa jobban lesz.

A régi Jani állt előttem maga valódiságában, kinálva átalános gyógyszerét, mely a sors minden csapása ellen hathatós. Én istenem, a következmény e szegény fiunál nem igazolta véleményét, és rajtam nem segitne, de a jóakaratot vettem tekintetbe, s kezem és hangom remegett, midőn vele koczinték, és mondám:

(Folytatása következik.)

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— A fővárosi tanács a Duna balparti főv. határnak 100 ölnyi szélességben való befásitására a jövő évi költségvetésben 2000 frtot vevén föl, az e tárgyban beadott főkertészi jelentés megbirálására egy szakbizottmányt küldött ki, Havas Sándor főv. bizottsági tag elnöklete alatt. A bizottság folyó hó 15-én összegyülvén, következőkben állapodott meg. A főkertészi jelentés 1-ső pontja, hogy két párhuzamos öv vonattassék a főváros határa körül, elejtetett részben, miután a belső öv nagy része magántulajdonosoké, részben pedig miután az ehez szükséges telek nagy összegbe, és a kisajátitások nehézségbe ütközének. Ugyanazért javasoltatik, hogy az övezet befásitása a főváros tulajdonán kezdődjék, és csak egy övben foganatosittassék, és pedig tekintve az összeget, mely e czélra megszavaztatott, jövő évben 50 ölnyi hosszuságban. — A 2-ik kérdést az képezte: lehet-e valakit kényszeriteni területének befásitására? A bizottság azon nézetben van, hogy miután erre törvény nincs, a fővárosnak ez nem áll jogában. Legczélszerübb volna a kérdést akkép megoldani, hogy a befásitandó talajt a magántulajdonos készitse elő, a fákat pedig a főváros ingyen szolgáltassa ki, és a befásitást is a főváros eszközölje. Ezt azért óhajtja igy a bizottság, mert tapasztalás után tudja, hogy az egyesek a számukra elültetés végett ingyen kiadott fákat oly silányul kezelik, hogy ennek nagy része elpusztul, s igy tekintve, hogy a befásitási munkálatok különben sem igényelnek nagy összeget, mondhatni, hogy ezáltal a főváros még megtakaritást eszközöl. Ezután szőnyegre került a 3-dik kérdés. A főkertész ugyanis javaslatában a vegyes fákkal való beültetést proponálja; a kiküldött bizottság ezzel szemközt, tekintve, hogy a vegyes fákkal való befásitás több munkába és pénzbe kerül, figyelembe véve továbbá, hogy ezt már a talajra való tekintetnél fogva sem lehet kimondani, ezen javaslatot oda módositja, hogy vegyes fákból való beültetésre csak a főv. faiskolák fölösleges készlete forditassék; az ültetésre szükséges hiányzó rész pedig akáczfával pótoltassék. A beültetés pedig ne kertszerü, hanem „erdei“ módon foganatosittassék. A megszavazott összegből 1500 frt 50 holdnyi hosszuságban a beültetésre, 150 frt az ehez szükséges szerek beszerzésére, a még fennmaradó összeg pedig egy őr fölfogadására s a netán mutatkozó hiányok pótlására javasoltatik forditatni.

— Árlejtés elöfogatokra. Az 1877 évben a főváros által szükséglendő elfogati kocsik előállitása iránt f. é. november 6-án a tanács katonai ügyosztályában, az uj városházán árlejtés tartatik.

— A sugáruttól a városligeti korcsólyázó csarnokig vezető s munka alatt levő ut helyreállitásával kapcsolatban, ezen uton a főv. tanács által 12 drb légszeszlámpának felállitása és éjjeli megvilágitása évi 342 frt 72 kr. költséggel engedélyeztetett.

— A ferenczvárosi templom tornyára Mannharot J. müncheni órás ajánlkozott órát késziteni és szállitani. A templombizottmány ezen ajánlatot annak idején tekintetbe veszi. A lipótvárosi templomórát szintén a nevezett czég szállitotta.

— Erélyes tanácsi határozat. A VI. ker. előljáróság a f. évre köztisztasági czélokra megszavazott 20884 frton felül még 6000 frtnyi pótösszeg engedélyezését kérelmezte a főv. tanácsnál, kérelmét azzal indokolván, hogy a legközelebb közforgalomnak átadott sugárut tisztántartása igen sokba kerül. A főv. tanács, habár méltányolja is a jelentésben fölhozott indokokat, a kérelemnek — fedezett hiányában helyt még sem adhat, mert ez csak a többi kerület rovására történhetnék. Elvárja az előljáróság ismert buzgalmától és takarékos eljárásától, hogy kerületénk tisztántartásáról a még rendelkezése alatti összeg határain belül is gondoskodni fog.

— A budapesti gyógyszerész testület által a Rókus kórházban 1876. év 4-ik negyedében ápolt betegek számára kiszolgált gyógyszerekről szóló számadás a belügyminiszter által 9018 frt 15 krral helyesnek találtatván, ezen összeg nevezett testület részére utalványoztatott. A belügyminiszter leiratában fölemlitvén, miszerint a drágább szerek, jelesül a szörpök gyakran rendeltetnek a nélkül, hogy annak szükségessége indokoltatnék, felhivta a főv. közönséget, hogy figyelmeztesse kórházi rendelő orvosait, hogy jövőre a szabályzattól eltérő rendeléseiket mindenkor indokolják.

Törvényszéki csarnok.

— Hamis esküvel vádoltatott be Adler S. Lipót pesti születésü butorkereskedő s kárpitos, Adler Mór a „Wespe“, illetve a „Krakeler“ német zuglap szerkesztője által. Panaszos ugyanis előadja, hogy ő nevezett lapjaiban 1872—73-ban Adler Lipót megrendelésére hirdetéseket közlött, melyek dija 65 frt 70 krra rugott. Midőn panaszos ez összeg kifizetésére Adler Lipótot felszólitá, ez az összeg megfizetésért azon okból, mivel ő állitólag a megrendelést nem tetten megtagadta. Erre Adler Mór bepanaszlá névrokonát, s a terézvárosi biróságnál Adler S. Lipót hitet tett le arra nézve, hogy ő oly mennyiségü hirdetmény közlésére soha sem kérte fel vagy fel nem hatalmazta Adler Mórt. A pervesztes A. M. erre hamis eskü tétel miatt Adler Lipótot bepanaszlá. Ez a mai tárgyalás folyamán is kereken tagadja, hogy ő rövid hirdetménynél (per 60 kr.) többet rendelt volna meg, — mire őt a törvényszék tényálladék meg nem állapithatása miatt felmenté.

TÁVIRATOK.

Berlin, okt. 17. A „Reichsanzeiger“ német forditásban közli az orosz visszautasitó jegyzéket: Mi a hathavi fegyverszünetet nem tartjuk szükségesnek és kedvezőnek egy tartós béke megkötésére, melyet mi kivánunk, mi nem vagyunk képesek Szerbiára és Montenegróra oly nyomást gyakorolni, hogy bizonytalan nehéz helyzetők ily jelentékeny meghosszabitásához beleegyezésöket kinyerjük; végre ugy találjuk, hogy Európa már elviselhetlen pénzügyi és kereskedelmi helyzete ezen halasztás által még többet szenvedne. Mi egy 4—6 heti fegyverszünethez ragaszkodunk, mint azt Anglia eredetileg ajánlotta, fentartva a további meghosszabbitást, ha a tárgyalások menete ennek szükségességét kivánatossá tenné.

Belgrád, okt. 17. („B. C.“) Egy Deligrádból ideérkezett angol arról biztosit, hogy a szerb táborban az állapotok semmi esetre sem kellemesek. A surlodások a szerbek és a mindig kihágó oroszok között minden nap nagyobb mérveket öltenek. Csernajeff most a legtöbb időt lakásán tölti, a hol majdnem minden nagy vendégség van. Igen sok külföldi lap jár a főhadiszállásra és Csernajeff minden a háborura vonatkozó hirt felolvastat magának, és gyakran tesz gunyos megjegyzéseket. Az uj ujonczozás Szerbiában igen gyenge eredményt fog felmutathatni, a hadsereg tulajdonképen orosz csapatok által növeltetik, melyek egészen rendesen érkeznek és a hadügyminiszter állása szerint, akkor sem fognak megszünni, ha Oroszország akczióba lép.

Bécs, okt. 17. (B. C.) Diplomatiai körökben még mindig azt reménylik, hogy a háboru elkerülhető lesz, ámbár elismerik, hogy Oroszország szakadatlanul készülődik, és hogy a hatalmak között a közlekedés tegnapelőtt óta megakadt, miután Oroszország nem mutat hajlandóságot a további tárgyalásokhoz. A czár legkésőbb e hét végén vissza fog térni Szent-Pétervárra, Ignatieff Oroszországban marad.

Bécs, okt. 17. (B. C.) Azon esetben, ha Oroszország megüzeni a háborut Törökországnak, akkor Bosznia és Szerbia katonai occupatiója Ausztria-Magyarország részéről elmaradhatlannak tartatik.

Zára, okt. 17. A Pavlovics Peko ellen küldött Szachir pasa megverte ellenét és fölszabaditotta Bileket; a veszteség mindkét részről igen jelentékeny volt.

Bécs, okt. 17. A „Presse“ arról értesül, hogy tegnap ismét érkezett ide Livádiából egy levele az orosz czárnak a király számára, melyet egy tábori vadász hozott; a királynak a levelet valószinüleg Tasikoff az itt időző orosz főhadsegéd fogja átadni.

Belgrád, okt. 17. (B. C.) A sajtóirodában ma a következő nyilatkozatot tették: Szerb részről most addig várni fognak, mig Oroszország a háborut elkezdi, mi a legrövidebb idő alatt meg fog történni, hogy azután Törökországot egyidejüleg két oldalról megtámadják. A konzulok most már alig érintkeznek egymással.

Konstantinápoly, okt. 16. Oroszországnak a hat havi fegyverszünet elleni oppositiója következtében a kormánykörökben nagy határozatlanság uralkodik. Halex pasa kereskedelmi miniszternek, Jussuf pasa közoktatásügyi miniszternek és Djewded pasa Khalil pasa helyett igazságügyminiszterré neveztetett ki. A „Bassiret“ czimü lap elnyomatott.

Zágráb, okt. 17. (Országgyülés) Napirenden volt Kraljevics határozati javaslata az Eszék-Sziszeki vasut vonal kiépitése ügyében. A közlekedésügyi bizottság egy javaslatot terjeszt be, mely felhivja az országgyülést, hogy a kormánynál a következő vasutak eszközöltessenek ki: Eszék—Pozsega—Uj-Gradiska (a Száva balpartján), továbbá Sziszek—Károlyváros és Uj-Gradiska—Mitrovicza. Berutta előadó beszéde után a bizottság javaslata vita nélkül elfogadtatott.

Brüssel, okt. 17. A „Nord“ irja: Törökország engesztelékeny hivatalos közléseinek nem volna szabad senkit sem tévutra vezetni. Törökországnak feltett szándéka volt Európa követelései elől mindig kitérni; a fegyverszünet kérdése a soliditás és egyetértés próba kőve; Európának meg kell mutatni, hogy ezentul el van határozva programmját keresztül vinni; Törökország akkor fel fog hagyni a diktátori eljárással, mely a krizist tartósabbá és bonyolodottabbá teszi.

Zára, okt. 17. A ljubinjei és nevesinjei kerületek felkelői elszakadtak Montenegrótól és haza tértek. Herczegovina főkormányzója megparancsolta, hogy könnyitsék meg a felkelőknek a visszatérést a Papovot kerületbe. A török hadsereg Herczégovinában most 36,800 emberből áll.

Bécs, okt. 17. Hitelrészv. 149.60. Galicziai 205.50 Államvasut 275.—. Rente 64.—.— 1860-as 109.75 — 1864-es 129.50. — Ezüst 104.25. — London 124.05. — Unio-bank —.—. Altalános épitőbank —.—. Angol-osztrák 77.90. Lombard 77.— — Tramway —.— — Hitelsorsjegy 157.25 Napoleond'or 9.94.— Arany 5.95. — Frankfurt 60.55. — Porosz pénzutalvány 61.10. Török sorsjegy 14.25. Angol épitőbank —.—.

Bécs, okt. 17. Magyar földteherm. kötvény 71.50 Salgó-Tarján 69.50. Magyar hitel 119.25 — Magyar záloglevél 85.50. Erdélyi —.—. Magyar keleti vasut 29.—. — Magyar sorsjegy 70.—. Magyar földhitel 30.50. Magyar vasuti kölcsön 97.25 Anglo-magyar 41.—. Franco-magyar bank —.—. Alföld 99.— — Magyar észak-keleti vasut 94.— Kelet-vasuti elsőbbségi kötv. 59.25. — Tiszai vasut 170.— Municipalis bank —.—.

Éjjeli pósta.

Az osztrák-magyar kiegyezés végleges megállapitása még folyvást késik. Az osztrák kormány több nappal ezelőtt egy jegyzéket küldött a magyarnak a szeszadó törvény végérvényes szövegezése tárgyában, s most Bécsben várják a választ. Az emlitett törvény nagyon terjedelmes s a szeszadónak egy egészen uj rendszerét hozza be, s azon tapasztalatokra van alapitva, melyeket a legutóbbi bizottság a kormánynyal közölt. A czukoradó-törvény ellenben mibensem különbözik az érvényben levőtől, csupán felhatalmazza a kormányt az átalányegység fölemelésére.

Egy osztrák képviselő nyilatkozata a magyarokról. Dr. Dürrenberger, linczi képviselő tegnapelőtt összehivta választóit s beszédet tartott előttök az osztrák-magyar kiegyezésről s a keleti kérdésről. Beszéde folyamában a többi közt igy szól: „Nekem ugy látszik, hogy a jelen pillanatban a fölött vitázni, personal unio legyen-e vagy sem, legalább is el van hamarkodva. Minthogy azonban ez most beszéd tárgya, én sem akarom arra vonatkozó nézeteimet elrejteni. Ha a magyaroknak tovább is szándékuk minket politakailag majorizálni s amellett nemzetgazdászatilag fölülmulni, akkor végső eszköz gyanánt elfogadnám a personal-uniót is; mert magától értetik, hogy azon áldozatoknak, melyeket mi németek az összállamért hozni mindig készek voltunk, megvan a maguk határa, már pedig én az osztrák-magyar banknak az eddigi terve szerint leendő fölállitását is ezen határon messze kivülesőnek tartom. Ezt mindenki láthatja, akinek szeme nyitva van s belátják a magyarok is. Mi most nem vagyunk oly kényszerhelyzetben, mint 1867-ben voltunk; a politikai helyzet most inkább olyan, hogy a magyarok ijesztő tisztasággal látják, mennyire szükségük van Ausztriára! Határozottan hiszem tehát, hogy a magyarok engedni s teljesülhetlen követeléseikkel, minő a bankkövetelés, fölhagyni fognak. Lehet, hogy a Lajtán tul nagy lárma keletkezik e miatt, s az is lehet, hogy a Tisza-miniszterium a kiegyezési javaslattal együtt megbukik; de végre is teljesen meg vagyok róla győződve — engedni fognak odaát, s az, hogy Tisza és Széll magyar miniszterek maradnak-e vagy nem, ránk nézve egészen közömbös dolog.

Olaszországról azt állitják bécsi jólértesült körökben, hogy a török fegyverszüneti javaslatot szinte elfogadhatlannak nyilvánitotta s mindent ami azzal összefügg.

KÖZGAZDASÁG.

Borvásár a Köztelken, okt. 17. A mai borvásár igen lanyha volt. — Az eladók kevés termés következtében az árakat igen magasra felemelték. Mindazáltal a tulajdonosok részéről beérkezett jelentések szerint a külföld részéről több megrendelés, vásárlás történt. — A hét folyamán kevés bejelentés történt, névleg a következők: Banheyer József és fia czég Vukovárról (Havonea) fehér borok: a) somlai 1846. 130 akó á 25 frt, b) somlai 1866. 240 akó á 18 frt, c) schiller 1860. 230 akó á 25 frt, d) schiller 1863. 230 akó á 25 frt; vörös e) somlai 1862. 80 akó á 25 frt, f) somlai aszubor 1860. 25 akó 100 frt. Vukovárról hordó nélkül szállitandó, nagyobb mennyiség vételénél 20%-tel olcsóbb. Kész hordó 800 akóra, olcsón. — Rudnay József Váczhartyánról, 1873. 250 akó fehér 9 forintjával: 1875. 400 akó fehér 7 frtjával, 1875 150 akó vörös 7 frtjával. Viktor Mátyás Tályáról 100 palaczk tokaji bor különböző árakon. — Végül finom asztali ó-bor, fekér, palaczkja (körülbelül 1 liter) 50 kr. palaczkonként is vehető.

Budapesti gabna és értéktőzsde. Budapest oct. 7. Rendes kinálat és csekély vételkedv mellett kész buza változatlan árokon körülbelül 10.000mm. adatott el. Az irány minden gabnafajokban kevés üzlet mellett lanyha

Határidőüzletnél az árak szilárdak maradtak. Buza őszre 11.75—20.80, tavaszra 11.05—11.10; rozs őszre 8.59—8.70 zab őszre 7.40—7.46, tavaszra 7.75—7.82; tengeri, bánsági május—juniusra 6.35—6.40.

Értéktőzsde, A politikai helyzet bizonytalansága, az üzérkedő papirok iránt igen nagy bizalmatlanságot tart ébren és az irány javulását gátolja. Helyi értékek azonban meglehetős élénken és egyesek ismét emelkedve jöttek forgalomba. Valuták tartósan szilárdak.

Az előtőzsdén osztrák hitel részv. 150.80—150.30-ig adattak el.

A déli tőzsdén osztrák hitel részv. 150.30—150.40-en keltek magy. hitel részv. 121-en kinálva voltak. magy. földhit. részv. egy kötés 30.50-el eszközöltetett. Budapesti népb. részv. 7.50-ig javultak. Drasche téglagyár részv. 48-ig emelkedtek, Ganz rész. 152-ön kinálva, Luiza gőzmalom részv, 153-on, keresve voltak. Unio viszontbiztositó részvények 98-al eszközöltek kötéseket és 97 adva 98-ra tartva maradtak. Pesti biztositó részvények 54-el keresettek, I. magyar bizt. részv. 1160-al azonban kinálva maradtak. Váltók Berlinre 61.05-ön egyéb német bankhelyekre 62.80-on, Párisra 49.25 — 49.30-on. markjegyek 61.05 — 61-en keltek.

Bécsi gabnatőzsde. Buza őszre 11.30 — 11.40, tavaszra 11.25 — 11.30. Rozs őszre 9.30 — 9.40, magyar 9.70 — 9.80. Zab őszre 7.73 — 7.78, tavaszra 7.70 — 7.80 Tengeri kész áru 7.10 — 7.20.

Bécsi értéktőzsde. Az előtőzsde csekély ingadozás után lanyha maradt; osztrák hitel 150.50, anglo 78.50, magyar hitel 120.50, 20 frankos arany 9.95.

A cs. és k. közös hadügyminiszterium (tengerészeti osztály) a cs. és kir. matróz legénység 1877-ik évi ruhaszükségletének szállitása tárgyában f. évi november 13-ra pályázatot hirdet. A szállitandó tárgyak: posztó, posztó és gyapjunemüek, fehérnemü és más vászonczikkek, kötött áruk, (harisnyák, mellények) kalap és sapkanemüek, paszomántáruk, nyakravalók, fémáruk. Az ezen szállitásra vonatkozó szerződési feltételek, valamint a szállitandó tárgyak közelebbi megjelölését és mennyiséget feltüntető jegyzékek a budapesti kereskedelmi és iparkamara hivatalos helyiségében (Maria Valeria-utcza, uj tőzsde épület, II. emelet) délelőtti 9—1 óráig megtekinthetők.

Az osztrák állampálya tariffája egybehangzó szaknyilatkozatok szerint ugy, a mint az okt. 1-én életbelépett, nem egyéb hathatóbb premiumnál arra, hogy a kereskedés kerülje el a fővárost. Nem csoda, hogy oly nagy agitátiót kezdtek ellene most, hogy a kereskedő közönség megismerte. — Egy kereskedő tüzetesen ismerteti ma a „P. Ll.“-ban az uj tariffát, s már magának a tényeknek egyszerü felsorolása elegendő arra, hogy ez uj tariffát elitélje. Közöljük a főbb adatokat. Az uj tariffa complicáltabb mint a régi, mert előbb buza- és lisztfeladásnál tetszés szerinti mennyiségben az A) tariffa dijtételei számittattak osztrák értékü papirpénzben; most azonban három osztály szerint 10,000 kilogrammon felül, 5000—1000 kilogrtól és 5000 klgrnál kisebb mennyiségtől s még hozzá ágió-pótlékkal számittatik ki a dij. De ehhez járul még, hogy a dijszabás jelentékeny emelést is foglal magában. És pedig tesz a felemelés a Budapestre menő szállitásnál 100 klgrkint:

	10,000 klgr.	5,000 klgr. felül	keveseb 5,000 klgrnál
Baziasról	9.7	20.4	63.6
Temesvárról	10.5	21.2	46.1
Ggyergyámosról	10.2	21.0	41.7
Kikindáról	10.4	21.1	37,2
Szegedről	2.5	10.0	20 8
Félegyházáról	0.1	4.6	9.2
Czeglédről	0.6	0.6	1.3

krt osztrák értékben az ágiópótlék nélkül.

De ha már ez okul szolgálhat a feljajdulásra, még inkább okot ad a panaszra az a körülmény, hogy a megszakitott forgalomban, vagyis ha a gabna Budapestre jő és aztán innen tovább szállittatik, a szállitás mindenkor 14—16 krral többe kerül 100 klgként, mintha a szállitmány egyenesen Bécsbe megy. A régi tariffa szerint Temesvár Budapest 83 kr, Budapest-Bécs 77 kr, együtt 160 krt tett, s a direkt Temesvár-Bécsbe szállitás 156 krt, a különbség tehát csak 4 krt tett (a mi a megtakaritott kezelési dijnak felelt meg.) Most azonban a dijkiszámitás e következő: Temesvár-Budapest 86.2 kr. Budapest-Bécs 93.4 kr: együtt 187.5 kr. Ellenben Temesvár-Bécs directe 172.4 kr. Ha tehát az áru Budapestre küldetik és aztán tovább megy, a szállitás 15.1 krral többe kerül, mint ha Budapestet a kereskedés elkerüli. Ez áll a 10,000 klgrammnál nagyobb szállitmányoknál; 5000—10,000 klgr, szállitmányoknál a budapesti megszakitás 24—26 krral megdrágitja a forgalmat. És hasonló premium van az összes alsóbb állomásokról jövő gabnanemüek számára kitüzve, ha azok Budapestet elkerülik. Igy csakugyan nem volna csoda, ha a kereskedelem Budapestről Bécsbe vándorolna. De reméljük maga az osztrák államvasut társulat befogja látni, hogy ilyen igazságtalanságot nem lehet megtörni, s hogy Budapest megkárositásával fel fog hagyni be sem várva azt, mig a kormány által felszólittatik.

A bécsi kereskedelmi kamara által a közgazdasági helyzet megvizsgálására kiküldött bizottság elkészité jelentését. A jelentésből kiemeljük, hogy a vasuti ügyekre vonatkozólag azt mondja, miszerint az inséges pályák sanirozásánál fel kell használni az almakat, hogy az államvasútak elve érvényre emeltessék: történjék a részvényesek kárpótlása akár állami járadjegyekkel, akár a részvény értékének kifizetése által. Azon garantirozott pályáknál, melyeknek megváltása egyhamar nem volna keresztül vihető, az ismert viszásságok törvényhozási uton mellőzendők. Az inséges pályákat ne engedje az állam potom áron más társulatoknak megszerezni, hanem alkalmas beneficiumok árán igyekezzék azokat maga megszerezni, mi közben nincs kizárva az, hogy ideiglenesen más szomszédos pályáknek engedje át az üzletet. Továbbá forditsa az állam figyelmét az orientalis csatlakozó pályák kiépitésére. A vámpolitikát illetőleg a kamara ismert nézetei resummáltatnak. A müipar pangásának elejét veendő, hasson a kormány egész befolyásával oda, hogy a kilátásba helyezett nagy középitkezéseknél szükséges munkálatok, minők a bir. tanács és igazságügyi palotáknál és az udv. szinháznál stb. megkivánt müipari s nevezetesen, szobrászati, müasztalosi ércz- és bronzmunkák pályázat utján kiadassanak. A kis iparos osztály gyámolitását első sorban egy uj ipartörvénytől várja a bizottság. Kivánatosnak mutatkozik egy iparpártoló egyesület alakitása s esetleg az iparnak a kormány általi anyagi segélyezése. A kereskedelem emelése érdekében külföldön osztrák-magyar kereskedelmi kamarák alakitását javasolja a bizottság. A vasuti tariffákra s főleg a differentialis tariffákra gyakoroljon direkt befolyást az állam. A hitelviszonyok javitása végett fel kell hagyni a nyilt, hosszu hitelekkel s vissza kell térni a készpénzzel való fizetésre. Ajánlja a jelentés, hogy a posta vállalja el a váltók behajtását. A takarékpénztáraknál hasson oda a kormány, hogy azok a kamatlábat jelentékenyen leszállitsák. A takarékpénztárak bizonyos összegen tulmenő betéteiket állami járadékokba fektessék. Kivánatos, mielőbb meghozni az uj részvénytársulati törvényt. A nemzeti bank a francziának mintájára terjeszsze ki tevékenységét. S végül azt kivánja a bizottság, hogy a valuta mielőbb rendeztessék.

Vásárügy. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter Komárommegye területéhez tartozó Ó-Szőny községnek megengedte, hogy az ott vizáradás miatt f. évi február 28-án meg nem tartathatott orsz. kirakó és baromvásár helyett f. évi november 13-án pótvásár tartathassék. A miniszter továbbá Vasmegyében kebelezett Vasvár községben f. é. september 29-én folytonos nagymérvü esőzés miatt meg nem tartathatott országos vásár helyett f. évi october hó 19-én pótvásár, és Trencsénmegyében kebelezett Rajecz községnek megengedte, hogy az ott october hó 19-én és 23 án tartatni szokott marha és kirakó vásár ez évben kivételesen október hó 26-ik és 30-ik napjain tartathassék meg.

A magyar földhitelintézet negyedévi kimutatása. Activum: 1. Jelzálogi kölcsönök (153.524,332 frt 64 krt érő jelzálogok által fedezve) (a papirértékü záloglevelek- s jövedékjegyekben 42.509,247 frt 96 kr, b) érczpénzértékü záloglevelekben 8.216,570 frt 91 kr, c) készpénzben a (40. §. szerint 103,824 frt 19 kr, összesen 50.829,643 frt 06 kr. — 2. Rendelkezésre álló összegek: a) készpénz 253,207 frt 32 kr, b) váltókészlet 1.225,046 forint 09 kr, c) pénzintézetnél rövid felmondásra 787,789 forint 40 krajczár, d) különféle értékpapirok 2.771,808 forint 93 kr, c) előlegek és egyenlegek 1.950,847 frt 33 kr, összesen 6.988,789 frt 07 kr. — 3. A kölcsönös jótállási alap záloglevelei: a) Papirértékü záloglevelekben 316,400 forint, b) Érczpénzértékü záloglevelekben 81,600 frt, összesen 398,000 frt. — 4. Intézeti ház vételára 250,000 forint. 5. A fölszerelés leszállitott értéke 3,000 frt. 6. Záloglevelek törlesztési számlája 352,307 frt 88 kr. Passivum: 1. Záloglevélforgalom: (150.022,397 frt 63 krt érő jelzálogok által fedezve) és pedig: a) sorsolás alá eső papirértékü záloglevelek forgalma 42.352,800 forint, b) sorsolás alá eső érczpénzértékü záloglevelek forgalma 8.257,800 forint, c) kisorsolt papirértékü záloglevelek forgalma 444,800 forint, d) kisorsolt érczpénzértékü záloglevelek forgalma 59,040 frt, összesen 51.114,440 frt. — 2. Tiz éves jövedékjegyek forgalma (7,655 forint érő jelzálogok által fedezve) 100 frt. 3. Pénztári jegyek forgalma 433,244 forint 86 kr. 4. Folyó számadási egyenlegek és jelzálogi kölcsönökből visszatartott összegek 1.209,209 frt 20 kr. 5. Lejárt kamatszelvények forgalma: a) papirértékü záloglevelek után 31,385 frt 75 kr, b) érczpénzértékü záloglevelek után 105,510 frt, c) jövedékjegyek után 60 frt, d) alapitványi okiratok után 5,885 frt, összesen 142,840 frt 75 kr. — 6. Törlesztési alap 352,307 frt 88 kr. 7. Biztositási alapok: a) kölcsönös jótállási alap (alapsz. 122. §.) tőkében 552,650 forint 20 kr, kamatok 1875. decz. 31-ig 163,574 frt 96 kr, összesen 716,225 forint 16 kr, — b) alapitványi tőke 1.677,000 forint, visszafizetés 1.509,300 frt, összesen 167,700 frt, — c) az országos alap befizetése 500,000 frt, d) tiszta üzleteredmény 1875. deczember 31-ig 2.367,772 forint, összesen 3.751,697 forint 16 kr. — 8. Több számla egyenlege 1.819,900 frt 16 kr, összesen 58.821,740 frt 01 kr.

Árverések, csődügyek, (kivonat a „Budapesti közlöny“ okt. 17-iki számából): Budapeat decz. 16. Holitscher Móricz Ignácz 3 dobutczai ingatlana 100,940 frt. és siputczai ingatlana 12,636 frt. Szent-András (Magyar-Óvár) nov. 16. Hammerschmied Erzsébet ingatlana. 3194 frt. — Budapest nov. 6. Szabó József vizirárosi háza és kertje 61,813 frt. N.-Becskerek okt. 28. Zsivkovics Lázár háza 5000 frt. és szölője 2400 frt. — M. Nyék (Pozsony) decz. 21. Jankovics János ingatlanai 11,500 frt. és 1500 frt. — Losoncz nov. 14. Duda Sámuelné ingatlana 2358 frt. — Sércz (Kis-Márton) nov. 28 Zehetbauer Mátyás ingatlana 3500 frt. — Feketeváros (Kis-Márton) nov. 21. Biernbaum Katalin ingatlanai 1500 frt. 100 frt. 10 frt. 250 frt. 100 frt és 250 frt. — Arad nov. 20. Killer Eliza háza 10,805 frt. — Kolozsvár decz. 18. Vesztimián György ingatlanai 12.938 frt. — Budapest nov. 2. Bellaagh József ingóságai 7271 frt. — bálványutcza 4. sz. Jászberény okt. 26. Kovács Kázmér ingatlana 5670 frt. — Budapest okt. 25. Kutsera Gyéla csömöri uti ingatlana 7902 ftt. — Décs nov. 15. Mezei Gy. ingat. 4271. — Bpest decz. 18. Szaszkievits Judit tabáni háza 17,005 frt. — Ó-Világos (Arad) nov. 14. Krisán Mitru ingatlanai 4300 frt. — Ungvár nov. 16. Velkovits Hersko ingatlana 4400 frt. — Dombovár (Tamási) nov. 17. Spitzer Fülöp háza 2000 frt. és földje 244 frt — Nagy-Magyar (Somorja) nov. 14. Méri András birtoka 7830 frt. — Kacsor (Szabadka) nov. 13. Ador Dániel fekvősége 4368 frt. — Losoncz-Tugár (Losoncz) nov. 13. Deutsch Sallamon ingatlana 7954 frt. — Ragyolcz (Losoncz) nov. 29. Kovács Sándor birtoka 34,145 frt. — Zsadány (N.-Szalonta) okt. 27. Surányi Ferencz ingatlanai 200 frt 200 frt és 2916 frt. M.-Dalos (Torda) nov. 13. Vajasdi Lajos ingatlana 9146 frt. — Ar. Maróth okt. 27. Kiss Sándor ingatlana 6580 frt. — Gasztony (Sz.-Gotthard) nov. 21. Hubman Lajos ingatlanai 2800 frt. 1200 frt 500 frt. 150 frt. stb.

Csödök: Wilhelm Eichner battyonyai (Szeged) bej kereskedő és Bak S. Lipót aradi kereskedő ellen.

Csödmegszüntetés: Petelei Antal kőbalmi kereskedő és Rosenberg Lázár tállyai kereskedő ellen.

BUDAPESTI SZINLAPOK.

Szerdán, október 18-án, 1876.

NEMZETI SZINHÁZ.

Egy pohár viz.

Vigjáték 5 felv. Irta Scribe. Ford. Nagy Ignácz.

Személyek:

Anna,	Sz. Prielle C.
Malborough,	Felekiné
Bolingbroke,	Feleki
Masham,	Náday
Abigail,	Molnárné
Torcy marquis,	Kőrösmezey
Tomson,	Pintér
Lady Albermale	Kölesi M.
Követ	Kazaliczky
Diszrendező	Tóth I.

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

A CSIKÓS.

Eredeti népszinmű 3 szakaszban, dalokkal és tánczokkal irta Szigligeti Ede.

Személyek:

Karvasiné, özv.	Partényiné
Ormódi Asztolf	Karikás
Ormódi Bencze	Eőry
Kis Bálint gazda	V. Kovács
Rozsi, leánya	Sziklay E.
Szárnyai	Tihanyi
Márton, csikós	Pártényi
Andris,	Tamássi
Torkosy jegyző	Sánta

Kezdete 7 órakor.

Vizállás és időjárás.

Budapesten okt. 17. 1.77 m. 0 fölött száraz.
Pozsonyban okt. 17. 1.40 m. 0 fölött száraz.
M.-Szigeten okt. 17. 0.99 m. 0 fölött száraz.
Szatmáron okt. 17. 0.62 m. 0 fölött száraz.
Tokajban okt. 17. 1.85 m. 0 fölött száraz.
Szolnokon okt. 17. 2.54 m. 0 fölött száraz.
Szegeden okt. 17. 3.31 m. 0 fölött száraz
Aradon oktober 16. 0.75 m. 0 alatt száraz.
N.-Becskerek. okt. 16. 0.10 m. 0 alatt száraz.
Bezdánnál oktober. 16. 1.64 m. 0 fölött száraz
Verbászon okt. 16. 2.89 m. 0 fölött száraz.
Eszéken október. 17. 2.02 m. 0 fölött száraz.
Mitroviczon okt. 16. 1.05 m. 0 fölött száraz.
Zimonyban okt. 16. 3.18 m. 0 fölött száraz.
Ó-Orsován okt. 16. 2.54 m. 0 fölött száraz.
Barcson okt. 16. 3.47 m. 0 fölött száraz.

Felelős szerkesztő: **Csávolszky Lajos.**

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE ÁRJEGYZÉSEI. (HIVATALOS.)

Gabona árak *1876. október 17.*

BÚZA	ó vagy uj	Hangulat	100 kilogr. ára	frtkr.—frtkr.	100 kilogr. ára	frtkr.—frtkr.
bánsági	uj		72·8	—.— —.—	73·7	—.— —.—
"	"		74·6	—.— —.—	75·5	—.— —.—
"	"		76·4	—.— —.—	77·3	—.— —.—
tiszav.	"		72·8	—.— —.—	73·7	—.— —.—
"	"	lanyha	74·6	9.90—10.10	75·5	10.20—10.40
"	"		76·4	10.55—10.65	77·3	10.70—10.80
pestv.	"		74·6	9.40— 9.55	75·5	9.65— 9.85
"	"		76·4	10.—-10.20	77·3	10.30—10.40
"	"		78·3	10.45—10.65	79·2	10.70—10.80
fehérm.	"		72·8	—.— —.—	73·7	—.— —.—
"	"		74·6	9.95—10.15	75·5	10.25—10.45
"	"		76·4	10.60—10.70	77·3	10.75—10.85
bácskai	"		72·8	—.— —.—	73·7	—.— —.—
"	"		74·6	—.— —.—	75·5	—.— —.—

	hektoliter	Hangulat	frtkr.—frtkr.
ROZS.	70—72 után	csendes	8.60—8.70
ÁRPA takarm.	60—62 "	"	5.95—6.25
" maláta	62—63·7 "	"	6.45—7.70
ZAB	36.4—40.1 "	szilárd	7.——7.15
KUKORICZA,	74·7 "	szilárd	6.40—6.50
" másnemü	72·8 "		6.35—6.40
ZAB	nélkül "	szilárdabb	— —
REPCZE, fekete	"	"	—.— —.—
" bánáti	"	csendes	—.— —.—
KÖLES	"	"	4.90—5.—

Különféle termények.

Heremag	szilárd	magyar 70—80 p. á.
Disznózsir	szilárdabb	pesti 74.—
Szalonna	szilárdabb	—.— p. —.68 kr. á.
Faggyu	szilárd	— p. 57 frt á.
Szilva	szilárdabb	30.25—30.50
Dió	lanyha	16—17.85 kr.
Gubacs	szilárd	30. —32
Hamuzsir	keresetlen	fen. 32.10, kékes 25.90
Borkő	szilárd	67.75 kr.
Méz	lanyha	nyers 33.— sárga csurg. 35
Viasz	keresetlen	rozsnyói 140
Szesz	szilárd	31.80—32.20 kr.

Be-fizet	Kötvények:	Adva	Tartva
100	Magyar vasuti kölcsön 120 frts	97.75	98.75
120	Gömöri államvasuti záloglevél	—.—	—.—
	Magyar sorsjegy kölcsön	71.—	71.50
	1871-ik magyar államkötvény	—.—	—.—
	1872-ik " "	—.—	—.—
	1874-ki m. k. kincst. ut. 6% oz.	98.50	99.—
	Földteherm. kötvény magyar	72.—	73.—
	" " 1867. zár.	72.—	73.—
	" " temesi b.	72.—	73.—
	" " 1867. zár.	72.—	73.—
	" " horv.-szl.	—.—	—.—
	" " erdélyi	73.—	73.50
	Szőllőváltsági kötvény 100 frts	70.50	71.—
	1871. pestvárosi kölcs. 6%	87.50	88.50
	Biztositások:		
200	Első magyar biztositó társaság	1150.—	1160.—
100	Haza, életbiztositó társaság	46.—	47.—
100	Pannonia, viszontbiztos. társ.	357.—	360.—
300	Pesti biztositó intézet	54.—	56.—
	Vasutak:		
200	Pécs-barcsi vasut	—.—	—.—
200	Pesti közuti vaspálya társaság	166.—	167.—
100	Budai " " "	22.—	24.—
200	Ujpest-Rákospalotai lóvonatu	—.—	—.—
200	Alföld-Fiumei	—.—	—.—
200	Észak-keleti	—.—	—.—
200	Magyar-keleti	—.—	—.—
200	Első erdélyi	—.—	—.—
100	Déli vaspálya-társaság	—.—	—.—
80	Budai hegyipálya	49.—	50.—
	Bankok:		
100	Municipális hitelbank	11.25	11.50
100	Angol-magyar bank	40.—	42.—
200	Magyar általános hitelbank	120.50	121.—
200	Franco-magyar bank	—.—	—.—
160	Magyar által. földhitelrészv.-t.	30.50	31.—
80	Kisbirtokosok földhitelintéz.	50.—	53.—
100	Takarék- és hitel-egylet	—.—	—.—
100	Budai-óbudai népbank	7.25	7.50
200	Iparbank	38.—	40.—
500	Budai kereskedelmi bank	110.—	115.—
200	Pesti " "	550.—	560.—
100	Pesti iparbank	140 —	142.—
50	Pest-budai késmüves-bank	43.—	44.—
240	Birodalmi tisztiegyl. m.hit. int.	—.—	—.—
	Takarékpénztárak:		
60	Gödöllői takarékpénztár	—.—	—.—
100	Országos központi "	72.—	72.25
1000	Pesti I. hazai "	2250.—	2260.—
100	Pest-Budai fővár. "	87.—	88.—
100	Pest-külvárosi "	39.—	40.—
140	Szent-Endrei "	—.—	—.—
90	Ujpesti "	—.—	—.—
	Malmok:		
500	Concordia-gőzmalom	350.—	352.—

Be-fizet		Adva	Tartva
200	Erzsébet-gőzmalom	165.—	167.—
160	Luiza-gőzmalom	152.—	154.—
200	Molnár- és sütő-gőzmalom	295.—	300.—
500	Hengermalom	775.—	800.—
300	Victoria-gőzmalom	245.—	248.—
500	Első budapesti gőzmalom	815.—	825.—
1000	Pannonia-gőzmalom	810.—	820.—
	Különféle iparpapirok:		
80	Épitőtársaság, Pesti	—.—	—.—
500	Serfőződe, I. magyar	280.—	285.—
200	Sertéshizlaló	120.—	125.—
200	„Athenaeum" könyvnyomda	235.—	237.—
500	Pesti "	480.—	500.—
200	„Franklin-Társulat"	—.—	—.—
500	Ganz-féle vasöntőde	148.—	152.—
200	Gschwind-féle szeszgyár	210.—	212.—
210	Kereskedelmi épület	—.—	—.—
200	Gyapjumosó és bizom. I. magy.	105.—	106.—
100	Salgó-Tarjáni kőszén	70.—	72.—
100	" vasöntőde	32.—	33.—
200	Schlick-féle vasöntőde	80.—	82.—
200	Sóskúti kőbánya-társaság	78.—	80.—
200	Spodium és csontliszt	170.—	175.—
500	Szeszgyár, I. magyar	—.—	—.—
200	Kőszén- és téglagyár (Drasche)	45.—	50.—
200	Általános Waggon-kölcs. társ.	—.—	—.—
105	Alagut-társaság	56.50	57.50
200	Tégla- és mészégető, ujlaki	25.—	26.—
200	Téglagyár, kőbányai	37.—	38.—
	Záloglevelek:		
	Magyar földhitelintézet 5½%	85.50	85.75
	" járadékbárcza 6%	—.—	—.—
	" jelzálogbank 5½%	78.25	78.75
	" ált. földhiteltárs. 6%	—.—	85.—
	" " " 5½%	—.—	—.—
	Pesti kereskedelmi bank	86.—	86.25
	Kisbirtok. földhitelintézet 6%	84.50	85.—
	Elsőbbségek:		
300	Éjszakkeleti vaspálya 5%	—.—	—.—
300	Magyar galicziai vasp. ez. 5%	—.—	—.—
200	I. erdélyi vasp. 5% ez. frt 100	—.—	—.—
100	Budapesti lánczhid 6%	84.75	85.—
150	Budapesti malom 6%	—.—	—.—
	Pénznemek:		
	Császári arany	5.93	5.95
	Osztrák-magyar 8 frtos arany	9.92	9.94
	20 frankos arany	9.92	9.94
	Osztrák és magyar ezüst	103.50	103.75
	Porosz pénztárjegy	61.—	61.10

Váltók:

Leszám-kamat		Adva	Tartva
4	Augsburg 100 délném. frt után	—.—	—.—
4	M. Frankfurt 100 din. frt után	60.25	60.50
4	Hamb. 100 din. bir. Mark után	60.25	60.60
2	London 100 font Sterling után	124.25	124.50
—	Milano 100 Lir. n. lit. (frc) után	—.—	—.—
3	Páris 100 franc után	49.10	49.20

A BÉCSI TŐZSDE ÁRJEGYZÉSEI. *október 16.*

	Adva	Tartva
I. Osztrák államadósság.		
Egys. jár., jegyekb. máj.—nov. 5%	64.30	64.45
" " ezüstben jan.—jul. 5%	67.05	67.20
Sorsolással 1839-ből egész sorsjegy pp.	258.—	258.50
" 1860-ból 100 frtos 5%	116.—	116.50
" 1864-ből 100 "	130.25	130.75
II. Földteherment. kötvény.		
Horvát-tótországi 5%	—.—	—.—
Erdélyi 5%	73.—	73.75
Temesi Bánság 5%	72.—	72.75
Temesi 1867-iki sorsol. záradékkal	72.—	72.75
Magyar 5%	72.—	72 75
" 1867-iki sorsol. záradékkal	72.—	72.75
III. Magy. közkölcsönök.		
Dunaszabályozási 5% 100 frtos	104.75	105.25
Magy. vasuti 120 frt (300 frk.) 5%	101.—	101.50
Gömöri záloglevél 5% 150 frt	—.—	—.—
Magyar nyeremény 100 frt	71 —	71.25
" " 50 frt	71.—	71.25
" szőlődézsma-válts. 100 frt	—.—	—.—
Pest városi 6%	—.—	—.—
IV. Bankrészvények.		
Ang.-osztr. b. 200 frtos 120 frt bef.	78.—	78.20
Angol-magyar bank 100 frt 40%	41.—	43.—
Magyar földhitelintézet 200 frt 50	30.50	31.—
Keresk. és iparhitelintézet 160 frt	150.10	150 30
Magyar általános hitelint. 200 frt	120.—	120.50
Pesti kereskedelmi bank 500 frt	—.—	—.—
Alsó-ausztriai leszám. bank 500 frt	635.—	640.—
Franco-osztrák 100 frt	—.—	—.—
Franco-magyar 200 frt	—.—	—.—
Magyar ált. municipalis 200 frt 40	—.—	—.—
Osztrák nemzeti bank	838.—	841.—
Uniobank 200 frt	56.50	57.—
V. Közlekedési vállalatok.		
Alföld-fiumei pálya 200 frt	—.—	—.—
Dunagőzhajózási társ. 500 frt pp.	357.—	360.—
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst	—.—	—.—
Kassa-oderbergi pálya 200 frt	89.—	90.—
Első erdélyi pálya 200 frt ezüst	—.—	—.—
Állampálya 200 frt pp.	276.—	276.50
Déli pálya 200 frt	77.—	77.50
Tiszai pálya 200 frt	—.—	—.—
Magyar-gácsorsz. első pálya 200 frt	85.—	85.50
" észak-kel. pálya 200 frt ez.	94.50	96.—
" keleti pálya 200 frt	29.25	29.75
" nyug. székesf.-grácz 200 frt	—.—	95.—
Bécsi Tramway 200 frt	99.—	100.—
VI. Záloglevelek.		
Osztrák földhitelintézet sorsj. 5%	105.75	106.25
" 33 éves visszafizetés 5%	89.75	90.25
Nemzeti bank o. é. 5%	97.70	97.85

	Adva	Tartva
Magyar földhiteltárs. 34 év 5½%	—.—	—.—
" földhitelintézeti 5½%	85.50	86.50
" kereskedelmi bank 23 év	—.—	—.—
VII. Elsőbbségi kötvények.		
Alföld-fiumei pálya 200 frt ez. 5%	—.—	65.—
Báttaszék-Dombovár 200 frt ez. 5%	58.50	60.—
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst	—.—	—.—
Kassa-oderbergi 200 frt	65.—	65.75
Első erdélyi pálya 200 frt ezüst	59.50	60.—
Állampálya 500 frank 3%	154.—	155.—
" 1867-iki 3%	147.50	148.50
" 200 frt 5%	148.50	149.50
Tiszavidéki 5%	79.—	79.50
Magyar észak-keleti 300 frt 5%	62.75	63.25
" keleti 300 frt 5%	—.—	59.25
" nyugoti 200 frt 5%	—.—	67.—
Eperjes-tarnovi pálya 300 frt	—.—	—.—
Karoly Lajos pálya 300 frt II. kib.	97.50	97 80
VIII. Magánsorsjegyek.		
Hitelintézet 100 frt	157.75	158.25
Clary 40 frt pp.	29.25	29.75
Dunagőzhajózási társ. 100 frt pp.	93.25	93.50
Innsbrucki vásári 20 frs	17.50	18.—
Keglevich 10 frt	14.—	14.50
Krakkói sorsjegy kölcsön 20 frt	14.75	15.25
Budavárosi kölcsön 40 frt	29.—	30.—
Pálffy 40 frtos pp.	29.—	29.50
Rudolf-alapitvány 10 frt	13.40	13.80
Salm 40 frt pp.	39.75	40.—
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt	15.90	16.50
St.-Genois 40 frt pp.	31.70	32.20
Stanislau városi 20 frt	18.75	19.25
Trieszt város 100 frt pp.	118.—	119.—
Waldstein 20 frt pp.	22.50	23.50
Windischgrätz 20 frt	26.75	—.—
IX. Váltók (3 hóra).		
Amsterdamra 100 frt holl. 3½%	102.60	102.90
Augsburgra 100 frt délném. 4½%	—.—	—.—
Berlin 100 tallér 4%	60.40	60.50
Boroszló 100 tallér 4%	—.—	—.—
Brüssel 100 frs 4%	—.—	—.—
Frankfurti 100 frt délném. 3%	60.40	60.50
Hamburgra 100 b. márk. 3%	60.40	60.50
Londonra 10 font sterling 2½%	124.10	124.50
Marseille 100 frank 4%	—.—	—.—
Páris 100 frank 4%	49.20	49.30
Pénzek árfolyama.		
Cs. kir. arany	5.94	5.95
20-frankos arany	9.94	9.95
Orosz imperiale	—.—	—.—
Mária-Terézia-tallér	—.—	—.—
Ezüst	103.75	103.90
Egyleti tallér	—.—	—.—
Porosz pénztári utalvány	61.05	61.15

HIRDETÉSEK.

ANTON és CSALAY
ujonan nyitott
butor-raktára
Budapesten, Dorottya-utcza 5. szám alatt, bemenet a Wurm-utczában,
ajánla a nagyérdemü közönségnek nagyobb választéku szilárd gyártmányu **asztalos-** és **kárpitos** munkáit a legolcsóbb árakon.

Mély tisztelettel
Anton és Csalay.

Grünvald Henrik

sirkő-raktára
Budapesten,
föher. Mária Valéria-utca 9. sz. Lévay-féle házban,
ajánlja gazdagon ellátott
síremlék-szobor-raktárát
granit, vörös és sziléziai márványból, ugymint homokkőből,
mindenféle alakban és nagyságban.
Fentemlitett munkák architektai rajz szerint legpontosabban készittetnek és a lehetö legolcsóbb áron szállittatnak.
Mintarajzok kivánatra ingyen és dijmentesen küldetnek.
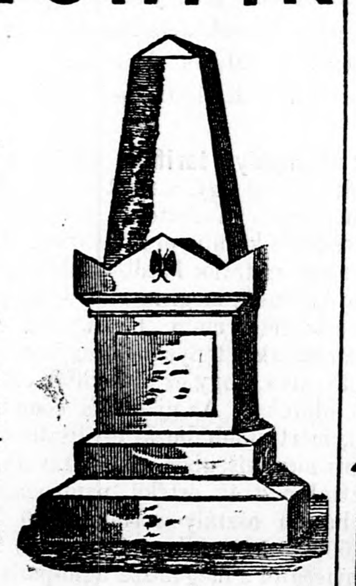

Dr. Handler Mór

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész,
gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker **biztositása** mellett mindennemü
TITKOS
betegségeket
1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, ugymint
magömléseket,
az **ingerlékeny gyengeséget**, az **ondófolyást**, különösen a
tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt);
2) **hugycsőfolyásokat** (még oly idülteket is), a **nemzörészek bujakóros fekélyeit és másodrendü bujakórt** minden alakjaiban és elcsufitásaiban;
3) **hugycsőszükületeket:**
4) friss és idült nyákfolyásokat **nőknél**, az ugynevezett **fehérfolyást**, és az onnan eredő
MAGTALANSÁGOT;
5) **bőrkiütéseket;**
6) a **hugyhólyag betegségeit** és mindennemü **vizelési nehézségeket.**
Rendel naponkint: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órától 8-ig.
Lakik: Pesten, belváros, kigyó-utcza 2-ik szám a. kigyó- és városház-utcza sarkán. (Rottenbiller-féle házban) I. emelet, bemenet a lépcsőn.
Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

Rugany-raktár.

Köpenyek fejfedővel, mindkét oldalán hordhatók, barnák és feketék:

	38	42	46	50	54 hüvelykesek
frt	7.50	8—	8.80	9.50	10.50.

Bő kocsizóköpenyek, fehérek és feketék, 12, 13.50, 15 frtig. **Felcipők** nők részére frt 1.15, gyermekeknek 90 kr., uraknak frt 1.60, igen finomak 2 frt, szandál **félcipők** 2 frt. **Lábtyuk** (Gamaschen) 3.60, 4 frtig. **Rugany-cikkek** házi használatra, személyes védelem- és betegápolásra. **Légpárnák** lyukkal vagy a nélkül, frt 3.30 egész 7 forintig.

Uti **vizelő**-edények, **üveg** alakuak is, frt 1.35, 1.50, 1.80, 2.40, 2.70, betegek részére 5.50, 8 frtig. **Biberon pompe,** meglepő gyermek-**szoptatóüveg,** mely már az ajkak mozgása által működik frt 1.20, angol Alexandra 1 frt, német 60 kr. **Tejhuzók** 75 krtól frt 1.15-ig. **Allövet**-fecskendők körtealakuak, anyacsővel magánhasználatra frt 2.—, 2.40, 3—4.20, tömlővel 4 frt. — **Cliso-pompes** frt 3.50. Vizmentes **ágybetétek** gyermekek részére 75, 90 kr, frt 1.35, betegek részére 1.80, 2.25, 2.70. Gehrig udv. gyógyszerész fognyakkötői **fogzó gyermekek** részére 1 frt. Anodin Necklace, legismertebb valódi fog-gyöngyök gyermekek részére, 3 frt.

Izomfeszitők az izmok erősitésére 2—6 frtig. **Mellburkok** a mell képzésére vagy szoptatásra, 35, 40 kr, frt 1.20-ig. Vaporisateur, illat-**szórók** 50, 90 kr, 2 frtig gömbbel. Lábtörlők **sár ellen** minden nagyságban. Fodoritó-, por-, nyeles-, tűző és gyermek **körfésük** legnagyobb kiválasztásban. Ruha**págok** minden nemei. **Ruhaövök** barna, fekete és szürkében, egy uszályra elegendő 30 kr. **Ékszerek,** legujabb alakuak. Fül- és **seb-fecskendők** 35—90 kr. **Tyukszem-karikák,** tucatja 24 kr. **Ló-lábmentők,** darabja frt 2.25.

Levél által is megrendelhető következő cim alatt:
KERTÉSZ TÓDOR BUDAPEST, Dorottya-utca 2. szám.

A
KOMLÓKERTBEN
PARRAGH GÁBOR borcsarnoka,
izletes és házias magyar konyhája, **estenkint a fővárosban egyetlen egy magyar daltársulat előadásai;**
Bunkó Ferencz és fiai
zenetársulata játéka élvezetet és kedélyes szórakozást ajánlanak a n. é. közönségnek.
Mittenhuber Ferencz büvész és 8 éves fia kautsuk-müvész közremüködnek az előadás közben.

LAMPEL R. könyvkiadóhivatalában
(Budapest, váczi-utcza 12. sz.)
Rendkivüli leszámitott olcsó áron kapható

Lewald Fanni
LEVELEI
a nök munkaképesitéséről.
Forditotta
Révay Sándor.
Azelőtt 1 frt 20 kr., most csak
30 kr.

LISZNYAI KÁLMÁN
költeményei.
Madarak pajtása.
Füzve 544 oldal.
Ára ezelőtt 80 kr., **most csak 40 kr.**

EPILEPSIE
(nehézkórt) gyógyítle-, vélben Dr. KILLISCH szak-orvos Drézdában, (Neustadt).
A siker már 8000-nél felül felmutatható.

LAMPEL R. könyvkiadóhivatalában kapható:

KÜLFÖLDI SZINMŰTÁR.

I.
ANGOLOSAN.
Vigjáték 2 felvonásban.
GÖRNER
után magyarositotta
KOMLOSSY FERENCZ.
Ára 50 kr.

II.
Az utolsó levél.
SARDOU
után
SZERDAHELYI KÁLMÁN.
Ára 80 kr.

III.
A nyolczadik pont.
Vigjáték egy felv.
MURGER
után
WALZEL és SZERDAHELYI.
Ára 50 kr.

VIRÁGNYELV
keleti kifejtés után.
Német és deák növénytan magyarázattal gazdagitva.
4. kiadás.
Füzve 20 kr.

VODIANER F.
budapesti nyomdatulajdonosnál, (IV. megyeháztér 9. sz.) megjelent
az
ORSZÁGOS TÖRVÉNYEK
és az összes
MINISTERI RENDELETEK
hivatalos kiadása,
és nála épugy mint minden hiteles könyvkereskedő által kapható

Az orsz. Törvények 1873. évi kiadásai:

Országos Törvénytár (Corpus Juris). Ára füzve teljes pld.	2 frt 60 kr.
Törvények gyüjteménye 8-dr. egy kötetben füzve teljes pld.	1 " 60 "
" " diszesen kötve	2 " 60 "
" " zsebkiadás, finom velinpapiron	1 " 60 "
" " " diszesen kötve	2 " 60 "
" " tót nyelven (I—XXVI. t. cz.)	1 " — "
Landesgesetze	1 " 60 "
Magyarországi Rendeletek-tára, 8-dr, egy kötetben füzve	3 " — "

Az orsz. Törvények 1874. évi kiadásai:

Országos Törvénytár (Corpus Juris) Ára füzve teljes péld.	2 " 40 "
Törvények gyüjteménye 8-dr. egy kötetben füzve teljes pld.	1 " 50 "
" " diszesen kötve	2 " 30 "
" " zsebkiadás finom velinpap.	1 " 40 "
" " zsebkiadás diszes kötésben	2 " — "
Landesgesetze	1 " 40 "
Magyarorsz. Rendeletek-tára 8-dr. egy kötetben füzve	4 " — "

Az orsz. Törvények 1875-ki kiadásai:

Országos Törvénytár (Corpus Juris). Ára füzve teljes pld.	4 frt 40 kr.
Törvények gyüjteménye 8-dr. egy kötetben füzve teljes pld.	2 " 80 "
diszesen kötve	3 " 80 "
" " zsebkiadás, finom velinpapiron	3 " — "
" " " diszesen kötve	4 " — "
Rendeletek Tára	3 " — "
Landesgesetze-Sammlung (I—XLV. G. A.)	2 " — "

Az orsz. Törvények 1876-ki kiadásai:

8-adrétben I.—IV. füzet (I—XXXVI. t. cz.) Ára a 3 füzetnek	1 frt 80 kr.
16-odrétben I.—IV. füzet. Ára a 4 füzetnek	1 frt 50 kr.

Külön kiadások füzetekben:

1874. VIII. t. cz. és Ministeri-rendeletek a métermérték behozataláról, ábrákkal	— " 50 "
Ugyanaz német és horvát nyelven egyenkint	— " 50 "
1874. évi XXXIV. t. cz. ügyvédi rendtartás	— " 20 "
1874. évi XXXV. t. cz. a királyi közjegyzőkről	— " 30 "
Ugyanaz német nyelven	— " 30 "
1874. Szabályrendelet: fogházak és börtönök kezelése (börtönügy)	— " 60 "
1874. Biról ügyviteli szabályzat (rovatozott mintákkal.)	1 " 20 "
1874. VII. t. cz. a földadó szabályozásáról	— " 20 "
Ugyanaz német és román nyelven egyenkint	— " 20 "
1875. a m. k. föld-, ipar- s keresk. minister szabályrendelete „a mértékhitelésités körül követendő eljárás részleteiről" az összes mintákkal	— " 50 "
Ugyanaz német nyelven	— " 50 "
1875 Kereskedelmi Törvény kiegészitő rendeletekkel (zsebkiadás)	1 " — "
Ugyanaz német nyelven (zsebk.)	— " 80 "
1875. Bélyeg-, illeték- és adótörvények (XIX—XXX. t.cz. zsebk.)	— " 50 "
1875. Stempel-, Gebühren- und Steuergesetze (XIX—XXX. G. A.)	— " 50 "

Magyarország Története,
Irta
KÖRNYEI JÁNOS.
Különös tekintettel a müveltség kifejlésére s a népeletre. A felső gymnasiumi és reáliskolai osztályok számára, ugy mint magánhasználatra.
Ára 1 frt.

Kis franczia tolmács.
Irta
Dr. Zilahy Pál.
Utmutatás a francia nyelvnek lehető legrövidebb idő alatti elsajátitására. A kiejtés **magyarul** *van hangjelezve.*
Ára füzve 30 kr.

A
KIS TŰZMŰVÉSZ,
vagyis
UTMUTATÁS
a különféle mütüzi darabok:
rajkák, szökőkutak, örvények, dörregek, álló és haladó napok, röppentyük stb.
elkészitésére, ezeknek összetételére, alkalmazására, tüzjátékok rendezésére stb. tekintettel a szobai és vizi mütüzi darabokra.
Több jeles szerző nyomán
Pattantyús Gyula.
18 a szövegbe nyomott fametszvénynyel.
Ára 60 kr.

Budapest, 1876. Nyomatott Vodianer F.-nél.